

EDINOST

Uredništvo: ulica sv. Frančiška 20, Trst. Telefon: 11-57. Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širini ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. — Oglasi izobraževalnih ustanov po L. — Oglasi denarnih zavodov mm po L. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravičeni, v Trstu, ulica sv. Frančiška 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Sijajen zgled Nemcev v Poadižju

Nemci v Gornjem Poadižju bodo mogli v novi zgodovini svojega polit. življenja zapisati preteklo nedeljo kot časten dan. Izvajali so sijajno zmago. Nad 30.000 glasov — več, kot jih je bilo oddanih za našo kandidatsko listo v Julijski Krajini — so oddali za svojo narodno listo. In to — čujte rojaki v naši pokrajini — kljub dejstvu, da je Nemcev v Poadižju za polovico manj, nego nas v Julijski Krajini!

Kako je to prišlo? Sli so v volilni boj kot politično zrel narod, s polnim razumevanjem potrebe, ki jo nalagajo sedanji časi, zahtev težkega sedanjega položaja. Sli so v volilni boj rama ob rami, mož pri možu — vsi ene misli in iste volje. Niso vpraševali drug drugega, si-li liberalci, ali klerikaleci — sli so v boj za pravico in narodni obstanek svoj. Sli so v boj kot narodna enota, kot nemška narodna manjšina, kot zvesti sinovi svojega naroda. Tako strnjeni v bojno vrsto, kompaktno falango, so izvajali sijajen uspeh, so zapisali v svojo zgodovino svoj častni dan.

Niso pa bili samo na volitvah združena vojska bojevnikov. Velikemu dnevu 6. aprila so se vršile tudi vse njihove volilne priprave — posebno tudi njih volilni shodi. Nič niso govorili o kakih razlikah v političnem in kulturnem naziranju. Njih misel, njih volja, vse njih delo je bilo posvečeno skupnemu velikemu cilju, da privedejo čim učinkovitejšo manifestacijo v dokaz o svojem narodnem obstanku. Zakaj kot zavedno in politično zrelo ljudstvo so se zavedali neoporečne resnice, da je zagotoviti narodni obstanek daje podlago vsakemu stremljenju tudi na kulturnem in gospodarskem polju, in na koncu konca tudi strankarskemu in kulturnemu opredeljevanju raznih smeri v ljudstvu samem!

To so razumeli Nemci v Poadižju. Zato so se mogli združiti in delati edinstveno in enodusno za isti glavni in vsem skupni cilj. In to njihovo edinstvenost in složno delo je omenjal sijajen uspeh: pripravili so pompozantno narodno manifestacijo, ki mora imponirati tudi nasprotnikom in ki mora učinkovati tudi na odločilne kroge in njihove nadaljnje ukrepe. Zasejali so zdravo seme, ki utegne donositi dober sad.

Nemci v Poadižju so podali sijajen izgled in nam je — težko in mučno pri srcu. Več ne moremo reči, ker je beseda prepuščena našim volilnim činiteljem.

Pa še drugega, temeljitega pouka nam dajejo izgledi Nemcev v Poadižju. Mi smo pred par dnevi ugotovili, da so se naši nasprotniki v prvi vrsti vrgli z vso srditostjo ravno na slovanska volilna okrožja v Julijski Krajini. To našo trditvejo podkreplja dejstvo, da je bil potek volilnega gibanja v nemškem Poadižju vse drugače, nego pri nas — veliko mirnejši in tudi debate z nasprotniki so se vršile v dostojnejši obliki. Kakor posnemljemo iz "Landsmanna", se je dogodil en sam res resen in sramoten slučaj. Bivšega poslanca Reut-Nicolussija in bivšega župana bocenskega dra Julija Perathonerja so fašisti v poslopu zalozbe "Tyrolia" kravabo pretepli z gorjačami tako hudo, da bo zdravljenje trajalo več tednov in da bi moglo — zlasti za Perathonerja, ki je 75-leten starček — imeti usodne posledice.

Čudne volitve

Opozicijski listi o novih volilnih metodah

RIM, 9. Današnji "Mondo" prinaša cele kolone poročil o raznih sleparijah in nasilstvih, ki so se vršila ob priliki volitev. Posebno v Kampaniji, kjer je bila opozicija proti fašizmu zelo močna in kjer je takozvana ustavna opozicija računala na znatne uspehe, so se godile čudne stvari. V okolici Napolija so volilne komisije zavračale volilce s pripombo, da je razvidno iz volilnega imenika, da so že volili. Tako poroča vseučilišni prof. Guido Ruggiero, da so ga prijatelji, ko je hotel iti na volišče v Brusiano (Caserta), opozorili, da so volitve že gotove. A on je šel kljub temu na volišče in je tudi glasoval. Ko so nekateri kmetje videli, da se je profesorju posrečilo glasovati, so stopili tudi oni v dvorano; toda komisija je vse odgnala, češ da so že glasovali. Prof. De Ruggiero bi bil rad protestiral, a tega ni mogel storiti, ker ni bil zastopnik kake stranke. Kakor poroča "Mondo", se je sleparija izvršila tako-le: občinski urad je izdal duplikate potrdil o vpisu v volilni imenik; s temi duplikati so potem fašisti glasovali mesto drugih volilcev. Nekateri izmed njih so se javno bahali, da so glasovali celo striktr, petkrat in tudi desetkrat. Ravnotako se je zgodilo v Boscotrecase in Boscocoreale. Fašisti so krožili z avtomobili po cestah ter pobirali volilne izkaznice volilcem in nato šli volit sami. V Castellammare di Stabia je predsednik volilne komisije odsvolil zastopnike opozicijskih strank, češ da ni prejel listin o njihovem imenovanju.

Iz Tufina poročajo, da je predsednik volilne komisije javil predsedniku prizivnega sodišča v Napoliju, da se nekateri gospodje iz Tufina zabranili predsedniku, podpredsedniku in tajniku, da bi sestavili volilno komisijo. V Eboli (Salerno) je po veljnih kohorte oklofutal zastopnika Cosimo Cataldo. Fašisti so glasovali za mrtve, izseljence in aretirance.

Razvoj politične krize v Jugoslaviji

Vlada za odlaganje skupščinskih sej. — Nov protest opozicije.

BEOGRAD, 9. Sinoč je se vršila važna seja vlade o delu narodne skupščine in o reševanju sedanje krize. Na seji ni bilo sklenjeno v tem oziru ničesar definitivnega. Pozitivno pa je, da vlada ne bo dala ostavke. Tudi položaj se ne bo skomplikiral na škodo vlade. Zanimajo se vesti o nekaki koncentracijski vladi radikalov z vso opozicijo z Ljubo Jovanovićem na čelu. Dementirale so se tudi vesti o ostavki vlade. Vlada misli rešiti položaj na ta način, da odloži sklicanje naslednje seje narodne skupščine do zadnjega momenta. Kadar se določi dnevni red z ratifikacijo dela v verifikacijskem odboru, se bo šele videlo, kdaj bo seja skupščine; ali takoj naslednji dan, ali pa šele po Veliki noči. Vlada se v nobenem slučaju ne bo pred narodno skupščino pojavila drugače, kakor s kakim ukazom krone v roki, da se seja odlogajo, ali se skupščina razpusti. Vlada je bolj za odlaganje sej, kakor za razpust skupščine; kajti razpust bi pomenil uvožve in teh vlada pred jesenjo ne bi hotela imeti.

Po seji sta konferirala Pašić in skupščinski podpredsednik Milutin Dragović, ki mu je Pašić sporočil, da skupščinske seje še ne bo. Glede na to je jasno, da vesti o seji narodne skupščine, ki bi se imela vršiti v petek, niso verodostojne.

Vlada je na seji rešila med drugim tudi vprašanje revizijskega žita, ki pride iz Bolgarije. Žito se bo vkrcalo v Varni. En del se bo iztovoril v Solunu in razdelil v Južni Srbiji, drugi del pa v Dubrovniku. Prvi del dobe siromaki na podlagi revizijskih priznanic, drugi del pa siromaki dalmatinski narod. H koncu je vlada rešila še večje število resornih in kreditnih vprašanj. Važno je to, da je vlada sklenila po potrebi razdeliti večjo vsoto izvanrednih proračunskih kreditov za poskodovanje po poplavih.

BEOGRAD, 9. Na večerajšnji dopoldanski seji opozicije je bilo sklenjeno, da se zopet vrši odločen protest na predsedništvo narodne skupščine. Kot predsedniku skupščine Jovanoviću so odšli delegati opozicije gg. Davidović, Hrasnica, Hohnjec in Voja Lazić ter v imenu vse opozicije zahtevali, da se seja čimprej skliče. Ljuba Jovanović pa delegacije ni sprejel, temveč je napolnil na svojem namensniku Milutina Dragovića. Jovanović stoji na stališču, da se v sedanji krizi ne udeležuje politike, ker še vedno ni rešeno vprašanje njegove ostavke na predsedništvo skupščine. Skupščinski podpredsednik Dragović je delegaciji izjavil, da ne more sklicati seje narodne skupščine, ker skupščina ne bi imela kaj delati. Poročilo verifikacijskega odbora je bilo namreč izročeno šele v petek. To poročilo je Dragović v soboto takoj oddal v tiskarno. V nedeljo in ponedeljek (prazniki), se ni delalo. Tiskarna je danes začela delati. Tehnično je nemogoče, da bi poročilo bilo takoj dotisnato. Brž pa, ko se to zgodi, bo podpredsednik pismenim potom sklical skupščinsko sejo. Dokler pa mora tudi opozicija počakati. Delegati so se nekaj protestirali, a potem so se razšli.

Predsednik skupščine Ljuba Jovanović se je v predstavi nasproti vašemu dopisniku izjavil tako-le: Glede seje narodne skupščine še ni nič odločenega. Seja se bo pač vršila, ali zahteve opozicije niso upravičene. Vlada nosi odgovornost za svoje delo in bo postopala tako, kakor se ji bo zdelo najprimerneje. Dopoldne so imeli načelniki opozicijskega bloka Ljuba Davidović, dr. Hrasnica, Predavec in dr. Maček konferenco, na kateri so obširno razpravljali o merah, ki jih bo ukrenila opozicija, ako vlada odgodi sejo za daljši čas. Razpravljalo se je razen tega o držanju opozicije o priliki pretresa poročila verifikacijskega odbora v narodni skupščini.

Žaključki izvedencev

za finančno obnovo Nemčije.

PARIZ, 9. Davi ob 10. uri so bila izročena reparacijski komisiji poročila izvedencev. Poročilo odbora za ugotovitev višine nemških kapitalov v inozemstvu je kratko in vsebuje načrt za obnovo nemških državnih financ. V razmerju s postopnim višanjem dohodkov Nemčije doseže vedno višja letna plačila na račun vojnih odškodnin in priti do hitreje mobilizacije večjega dela nemških dolgov: to je cilj, ki so ga izvedenci imeli stalno pred očmi pri svojem delu. V poročilu ni govora o kakih določitvah vojnih reparacij, prvi odbor izvedencev je pod Dawesovim predsedstvom le določil letna plačila, ki jih bo Nemčija morala plačati.

Za doseganje ravnovesja v proračunu.

Za ureditev nemškega proračuna zahtevajo izvedenci od Nemčije strogo nadzorovanje dohodkov njenega državnega gospodarstva. Ako bi Nemčija po svoji malomarnosti povzročila nove nerade v svojih finančnih ter tako ne mogla izpolnjevati svojih finančnih obvez z ozirom na reparacije, predvideva poročilo izvedencev neposredno kontrolo zavodov nemških državnih gospodarstvom. Nadalje predlagajo zavestniki, da bi krajne nemške uprave večji del državnih dohodkov (carine in gotove užitnine, kakor tobaka, alkohola itd.) plačevale neposredno na račun vojnih odškodnin, kateri se bo odprl pri novi emisiji banki. Reparacijska komisija bi pridržala od teh dohodkov svojo, ki se bo določila v načrtu za plačevanje vojnih odškodnin, ter vrnila ostanek nemški državi zakladnici.

Vse to pa se bo dalo doseči le tedaj, ako se bo medtem ustalila tudi nemška valuta. Radi tega so izvedenci izdelali načrt za ustanovitev mednarodne zlate emisijske banke, ki naj stoji na mestu državne banke, rotne banke in industrijske kredit banke, ki jo bo Schacht ustanovil s pomočjo, katera so mu bila dovoljena v Londonu.

Letna plačila.

Dokler se ne bo začel izvrševati načrt izvedencev, bo Nemčija morala vzdrževati za sedem čete ter skrbeti za izvršitev programa za dajanje v naravi, kakor bo to določila reparacijska komisija. Plačevanje teh raznih stroškov se bo izvršilo tako-le: Nem-

Reforma srednje šole na Čehoslovanskem

Jeziki narodnih manjšin — obvezni predmeti.

PRAGA, 9. Posebni odbor naučnega ministrstva, kateri se že več časa bavi z vprašanjem reforme srednje šole, je izdelal končni osnutek za to reformo. Po tem načrtu bo trajal pouk na vseh srednjih šolah 8 let, ampak tako, da bodo dijaki, ki ne mislijo nadaljevati svojih študijev na visokih šolah, lahko izstopili že po 7. letu s popolno izobrazbo. Do svojega 4. razreda bo tip srednje šole enoten, konaj v 5. razredu se bo srednja šola razdelila v 2 vrsti. V vseh srednjih šolah se mora poučevati razen učnega jezika še jezik kake v državi živeče narodne manjšine. Na šolah, kjer ne velja čehoslovanski jezik kot učni jezik, se mora ta jezik uvrstiti med obilgate predmete. Od tretjega razreda naprej se bo gojila tudi francoščina in angleščina. V zadnjih dveh razredih se bo v vseh šolah predaval še kak drug slovanski jezik. Razen tega normalnega tipa srednje šole se bodo v omejenem številu uvedle srednje šole še drugih izrazitih tipov: a) klasični tip, ki se od navadne šole razlikuje v toliko, da se bo na šolah te vrste bolj gojila latinščina, od četrtega razreda naprej francoščina, a od petega grščina; b) slovanski tip srednje šole, kjer bo od 5. razreda naprej prevladovala ruščina, kateri se bo v 7. razredu pridružil še eden dugh slovanskih jezikov.

Pred plebiscitom na Grškem

Papanastasiou je zadovoljen — Kraj Jurij se poteguje za prestol

ATENE, 9. Ministrski predsednik Papanastasiou se je vrnil s potovanja po Peloponezu. Zastopnikom tiska je podal izjave, iz katerih je razvidno, da je dobil na potovanju zelo ugoden vtis. "Izvedla se je prava revolucija proti srednjeveškim idejam, ki so tlačile državno življenje", je rekel ministrski predsednik Papanastasiou je prepričan, da se bo grški narod izrekel za republiko. Včeraj je ministrski predsednik odpotoval na sever države.

Bilo je spet izdano poluradno poročilo, ki zanika vest, da bi bilo na Grškem proglašeno obsedno stanje. Vlada je proglašila obsedno stanje v Macedoniji, Epiru in Traciji, toda obsedno stanje stopi v veljavo šele 14. aprila, t. j. dan po plebiscitu. Vlada je bila prisiljena to storiti, da tako prepreči nemire, ki bi jih sicer uprizorile tolpe. Obsedno stanje stopi v veljavo šele po plebiscitu; na ta način ne bo nikdo mogel trdit, da ni vladala svoboda med plebiscitom.

Jurijeva poslanica na grški narod

Kljub temu, da je Metaxas sam izjavil, da je povratek odstavljene kralja Jurija skoro nemogoč, akotudi bi se grški narod z malo večino izrekel za monarhijo, upa Jurij na prestol; sicer bi ne bil izdal poročila na grški narod. Daleč iz Brasovu v Romuniji prihaja obupni Jurijev klic na grški narod, ki naj ne pozabi, da je Jurij vladal prežet z ljubeznijo do domovine. Kralj Jurij pravi nadalje, da je bil vedno proti strankarskim prepričim in da je zvesto čuval ustavo; toda prišlo je par vročokrvnih častnikov, ki so pogazili zakone in ustavo. Kot čuvarju ustave, po volji grškega naroda, mu vest velevala, da dvigne najodločnejši protest proti kršenju ustave in zahteva pravico do prestola, ki mu je dana po ustavi. "Vsemogočni Bog, — zaključuje spomenico —, ki je že v tolikih preizkušnjah čuval našo domovino, ji bo dal — o tem sem prepričan — boljše dni; kajti Grčija ni nikdar trpela tiranstva in je imela vedno take sinove, da je lahko upala v bodočnost. — Brasovu, 8. aprila 1924 — Jurij".

Stroga obsodba v kijevskem procesu

radi špijonaže in veleizdaje

MOSKVA, 9. Po 18-dnevni razpravi je končal v Kijevu proces proti takozvanemu "deželnemu akcijskemu centru", organizaciji špijonov in veleizdajnikov. Obsojeni so bili na smrt Čebakov, Jakovlev, Edinovski in Vinogradova; na 10 let ječe Oničenko Nikolaj, Konstantin Vasilenio, Ceganski, Smirnov in Tolpygo, Ana Kapustinskaja je dobila 7 let, Kutsogalov 5 let. Le Jaslovski je bil oproščen. Obsojenci smejo vložiti priziv na kasacijsko sodišče. Med njimi je več univerzitetnih profesorjev, za katere so se zavzeli njihovi francoski tovarishi in je pred dnevi tudi Poincaré brzojavno prošil Čiterina milosti za te učenjake. Ruski tisk protestira proti temu vmešavanju francoske vlade v notranje ruske zadeve ter očita Poincaréju, da hoče s tem podpihovati rusko profirevolucijo. Sicer pa ni bil noben univerzitetni profesor obsojen na smrt.

Poletni čas v Rusiji

MOSKVA, 9. Sovjetska vlada je odredila, da se ima s 1. maja uvesti na vseh ozemljih sovjetske zveze poletni čas. V noči od 30. aprila na 1. maja se bodo ure pomaknile za 1 uro naprej.

Državnoborske volitve na Bavarskem

MÜNCHEN, 9. Na podlagi do sedaj znanih podatkov o izidu volitev bodo dobili: bavarska ljudska stranka 36 mandata, narodno-socialistični blok 18 mandata, socialisti 16, nacionalisti 7, komunisti 7, kmetska zveza 7, nemški blok 3, narodni liberalci 2. Manjkajo še podatki iz nekaterih volilnih okrožij. V Palatinatu, ki dobi 15 poslancev, se bodo vršile volitve 4. maja, t. j. istega dne kakor volitve v nemški državni zbor. Volitev se je udeležilo manj volivcev kakor l. 1920. Po volitvah v Palatinatu se položaj bavarske ljudske stranke in narodnih socialistov ne bo brzkone nič izpremenil. Izvoljeni narodni socialisti so nekaj pripadali k strankam desnice.

Zmaga nemških nacionalcev v Gornji Avstriji.

DUNAJ, 9. Na občinskih volitvah, ki so se izvršile v vseh občinah Gornje Avstrije, so socialisti zmagali veliko število mandatov in to tudi v pretežno industrijskih središčih. Na njih račun so nacionalci in narodni socialisti tem bolje uspehi.

Reforma srednje šole na Čehoslovanskem

Jeziki narodnih manjšin — obvezni predmeti.

PRAGA, 9. Posebni odbor naučnega ministrstva, kateri se že več časa bavi z vprašanjem reforme srednje šole, je izdelal končni osnutek za to reformo. Po tem načrtu bo trajal pouk na vseh srednjih šolah 8 let, ampak tako, da bodo dijaki, ki ne mislijo nadaljevati svojih študijev na visokih šolah, lahko izstopili že po 7. letu s popolno izobrazbo. Do svojega 4. razreda bo tip srednje šole enoten, konaj v 5. razredu se bo srednja šola razdelila v 2 vrsti. V vseh srednjih šolah se mora poučevati razen učnega jezika še jezik kake v državi živeče narodne manjšine. Na šolah, kjer ne velja čehoslovanski jezik kot učni jezik, se mora ta jezik uvrstiti med obilgate predmete. Od tretjega razreda naprej se bo gojila tudi francoščina in angleščina. V zadnjih dveh razredih se bo v vseh šolah predaval še kak drug slovanski jezik. Razen tega normalnega tipa srednje šole se bodo v omejenem številu uvedle srednje šole še drugih izrazitih tipov: a) klasični tip, ki se od navadne šole razlikuje v toliko, da se bo na šolah te vrste bolj gojila latinščina, od četrtega razreda naprej francoščina, a od petega grščina; b) slovanski tip srednje šole, kjer bo od 5. razreda naprej prevladovala ruščina, kateri se bo v 7. razredu pridružil še eden dugh slovanskih jezikov.

Pred plebiscitom na Grškem

Papanastasiou je zadovoljen — Kraj Jurij se poteguje za prestol

ATENE, 9. Ministrski predsednik Papanastasiou se je vrnil s potovanja po Peloponezu. Zastopnikom tiska je podal izjave, iz katerih je razvidno, da je dobil na potovanju zelo ugoden vtis. "Izvedla se je prava revolucija proti srednjeveškim idejam, ki so tlačile državno življenje", je rekel ministrski predsednik Papanastasiou je prepričan, da se bo grški narod izrekel za republiko. Včeraj je ministrski predsednik odpotoval na sever države.

Bilo je spet izdano poluradno poročilo, ki zanika vest, da bi bilo na Grškem proglašeno obsedno stanje. Vlada je proglašila obsedno stanje v Macedoniji, Epiru in Traciji, toda obsedno stanje stopi v veljavo šele 14. aprila, t. j. dan po plebiscitu. Vlada je bila prisiljena to storiti, da tako prepreči nemire, ki bi jih sicer uprizorile tolpe. Obsedno stanje stopi v veljavo šele po plebiscitu; na ta način ne bo nikdo mogel trdit, da ni vladala svoboda med plebiscitom.

Jurijeva poslanica na grški narod

Kljub temu, da je Metaxas sam izjavil, da je povratek odstavljene kralja Jurija skoro nemogoč, akotudi bi se grški narod z malo večino izrekel za monarhijo, upa Jurij na prestol; sicer bi ne bil izdal poročila na grški narod. Daleč iz Brasovu v Romuniji prihaja obupni Jurijev klic na grški narod, ki naj ne pozabi, da je Jurij vladal prežet z ljubeznijo do domovine. Kralj Jurij pravi nadalje, da je bil vedno proti strankarskim prepričim in da je zvesto čuval ustavo; toda prišlo je par vročokrvnih častnikov, ki so pogazili zakone in ustavo. Kot čuvarju ustave, po volji grškega naroda, mu vest velevala, da dvigne najodločnejši protest proti kršenju ustave in zahteva pravico do prestola, ki mu je dana po ustavi. "Vsemogočni Bog, — zaključuje spomenico —, ki je že v tolikih preizkušnjah čuval našo domovino, ji bo dal — o tem sem prepričan — boljše dni; kajti Grčija ni nikdar trpela tiranstva in je imela vedno take sinove, da je lahko upala v bodočnost. — Brasovu, 8. aprila 1924 — Jurij".

Stroga obsodba v kijevskem procesu

radi špijonaže in veleizdaje

MOSKVA, 9. Po 18-dnevni razpravi je končal v Kijevu proces proti takozvanemu "deželnemu akcijskemu centru", organizaciji špijonov in veleizdajnikov. Obsojeni so bili na smrt Čebakov, Jakovlev, Edinovski in Vinogradova; na 10 let ječe Oničenko Nikolaj, Konstantin Vasilenio, Ceganski, Smirnov in Tolpygo, Ana Kapustinskaja je dobila 7 let, Kutsogalov 5 let. Le Jaslovski je bil oproščen. Obsojenci smejo vložiti priziv na kasacijsko sodišče. Med njimi je več univerzitetnih profesorjev, za katere so se zavzeli njihovi francoski tovarishi in je pred dnevi tudi Poincaré brzojavno prošil Čiterina milosti za te učenjake. Ruski tisk protestira proti temu vmešavanju francoske vlade v notranje ruske zadeve ter očita Poincaréju, da hoče s tem podpihovati rusko profirevolucijo. Sicer pa ni bil noben univerzitetni profesor obsojen na smrt.

Poletni čas v Rusiji

MOSKVA, 9. Sovjetska vlada je odredila, da se ima s 1. maja uvesti na vseh ozemljih sovjetske zveze poletni čas. V noči od 30. aprila na 1. maja se bodo ure pomaknile za 1 uro naprej.

Državnoborske volitve na Bavarskem

MÜNCHEN, 9. Na podlagi do sedaj znanih podatkov o izidu volitev bodo dobili: bavarska ljudska stranka 36 mandata, narodno-socialistični blok 18 mandata, socialisti 16, nacionalisti 7, komunisti 7, kmetska zveza 7, nemški blok 3, narodni liberalci 2. Manjkajo še podatki iz nekaterih volilnih okrožij. V Palatinatu, ki dobi 15 poslancev, se bodo vršile volitve 4. maja, t. j. istega dne kakor volitve v nemški državni zbor. Volitev se je udeležilo manj volivcev kakor l. 1920. Po volitvah v Palatinatu se položaj bavarske ljudske stranke in narodnih socialistov ne bo brzkone nič izpremenil. Izvoljeni narodni socialisti so nekaj pripadali k strankam desnice.

Zmaga nemških nacionalcev v Gornji Avstriji.

DUNAJ, 9. Na občinskih volitvah, ki so se izvršile v vseh občinah Gornje Avstrije, so socialisti zmagali veliko število mandatov in to tudi v pretežno industrijskih središčih. Na njih račun so nacionalci in narodni socialisti tem bolje uspehi.

Reforma srednje šole na Čehoslovanskem

Jeziki narodnih manjšin — obvezni predmeti.

PRAGA, 9. Posebni odbor naučnega ministrstva, kateri se že več časa bavi z vprašanjem reforme srednje šole, je izdelal končni osnutek za to reformo. Po tem načrtu bo trajal pouk na vseh srednjih šolah 8 let, ampak tako, da bodo dijaki, ki ne mislijo nadaljevati svojih študijev na visokih šolah, lahko izstopili že po 7. letu s popolno izobrazbo. Do svojega 4. razreda bo tip srednje šole enoten, konaj v 5. razredu se bo srednja šola razdelila v 2 vrsti. V vseh srednjih šolah se mora poučevati razen učnega jezika še jezik kake v državi živeče narodne manjšine. Na šolah, kjer ne velja čehoslovanski jezik kot učni jezik, se mora ta jezik uvrstiti med obilgate predmete. Od tretjega razreda naprej se bo gojila tudi francoščina in angleščina. V zadnjih dveh razredih se bo v vseh šolah predaval še kak drug slovanski jezik. Razen tega normalnega tipa srednje šole se bodo v omejenem številu uvedle srednje šole še drugih izrazitih tipov: a) klasični tip, ki se od navadne šole razlikuje v toliko, da se bo na šolah te vrste bolj gojila latinščina, od četrtega razreda naprej francoščina, a od petega grščina; b) slovanski tip srednje šole, kjer bo od 5. razreda naprej prevladovala ruščina, kateri se bo v 7. razredu pridružil še eden dugh slovanskih jezikov.

Pred plebiscitom na Grškem

Papanastasiou je zadovoljen — Kraj Jurij se poteguje za prestol

ATENE, 9. Ministrski predsednik Papanastasiou se je vrnil s potovanja po Peloponezu. Zastopnikom tiska je podal izjave, iz katerih je razvidno, da je dobil na potovanju zelo ugoden vtis. "Izvedla se je prava revolucija proti srednjeveškim idejam, ki so tlačile državno življenje", je rekel ministrski predsednik Papanastasiou je prepričan, da se bo grški narod izrekel za republiko. Včeraj je ministrski predsednik odpotoval na sever države.

Bilo je spet izdano poluradno poročilo, ki zanika vest, da bi bilo na Grškem proglašeno obsedno stanje. Vlada je proglašila obsedno stanje v Macedoniji, Epiru in Traciji, toda obsedno stanje stopi v veljavo šele 14. aprila, t. j. dan po plebiscitu. Vlada je bila prisiljena to storiti, da tako prepreči nemire, ki bi jih sicer uprizorile tolpe. Obsedno stanje stopi v veljavo šele po plebiscitu; na ta način ne bo nikdo mogel trdit, da ni vladala svoboda med plebiscitom.

Jurijeva poslanica na grški narod

Kljub temu, da je Metaxas sam izjavil, da je povratek odstavljene kralja Jurija skoro nemogoč, akotudi bi se grški narod z malo večino izrekel za monarhijo, upa Jurij na prestol; sicer bi ne bil izdal poročila na grški narod. Daleč iz Brasovu v Romuniji prihaja obupni Jurijev klic na grški narod, ki naj ne pozabi, da je Jurij vladal prežet z ljubeznijo do domovine. Kralj Jurij pravi nadalje, da je bil vedno proti strankarskim prepričim in da je zvesto čuval ustavo; toda prišlo je par vročokrvnih častnikov, ki so pogazili zakone in ustavo. Kot čuvarju ustave, po volji grškega naroda, mu vest velevala, da dvigne najodločnejši protest proti kršenju ustave in zahteva pravico do prestola, ki mu je dana po ustavi. "Vsemogočni Bog, — zaključuje spomenico —, ki je že v tolikih preizkušnjah čuval našo domovino, ji bo dal — o tem sem prepričan — boljše dni; kajti Grčija ni nikdar trpela tiranstva in je imela vedno take sinove, da je lahko upala v bodočnost. — Brasovu, 8. aprila 1924 — Jurij".

Stroga obsodba v kijevskem procesu

radi špijonaže in veleizdaje

MOSKVA, 9. Po 18-dnevni razpravi je končal v Kijevu proces proti takozvanemu "deželnemu akcijskemu centru", organizaciji špijonov in veleizdajnikov. Obsojeni so bili na smrt Čebakov, Jakovlev, Edinovski in Vinogradova; na 10 let ječe Oničenko Nikolaj, Konstantin Vasilenio, Ceganski, Smirnov in Tolpygo, Ana Kapustinskaja je dobila 7 let, Kutsogalov 5 let. Le Jaslovski je bil oproščen. Obsojenci smejo vložiti priziv na kasacijsko sodišče. Med njimi je več univerzitetnih profesorjev, za katere so se zavzeli njihovi francoski tovarishi in je pred dnevi tudi Poincaré brzojavno prošil Čiterina milosti za te učenjake. Ruski tisk protestira proti temu vmešavanju francoske vlade v notranje ruske zadeve ter očita Poincaréju, da hoče s tem podpihovati rusko profirevolucijo. Sicer pa ni bil noben univerzitetni profesor obsojen na smrt.

Poletni čas v Rusiji

MOSKVA, 9. Sovjetska vlada je odredila, da se ima s 1. maja uvesti na vseh ozemljih sovjetske zveze poletni čas. V noči od 30. aprila na 1. maja se bodo ure pomaknile za 1 uro naprej.

Državnoborske volitve na Bavarskem

MÜNCHEN, 9. Na podlagi do sedaj znanih podatkov o izidu volitev bodo dobili: bavarska ljudska stranka 36 mandata, narodno-socialistični blok 18 mandata, socialisti 16, nacionalisti 7, komunisti 7, kmetska zveza 7, nemški blok 3, narodni liberalci 2. Manjkajo še podatki iz nekaterih volilnih okrožij. V Palatinatu, ki dobi 15 poslancev, se bodo vršile volitve 4. maja, t. j. istega dne kakor volitve v nemški državni zbor. Volitev se je udeležilo manj volivcev kakor l. 1920. Po volitvah v Palatinatu se položaj bavarske ljudske stranke in narodnih socialistov ne bo brzkone nič izpremenil. Izvoljeni narodni socialisti so nekaj pripadali k strankam desnice.

Zmaga nemških nacionalcev v Gornji Avstriji.

DUNAJ, 9. Na občinskih volitvah, ki so se izvršile v vseh občinah Gornje Avstrije, so socialisti zmagali veliko število mandatov in to tudi v pretežno industrijskih središčih. Na njih račun so nacionalci in narodni socialisti tem bolje uspehi.

Uradni izidi volitev v Furlaniji in na Gorškem

135. Videm:	unitarci 35, popolari 17, republikanci 6, demokrati 11, Slovani 0, komunisti 7, fašisti 301, maksimalisti 2.
136. Videm:	un. 41, pop. 41, rep. 7, dem. 19, Sl. 3, kom. 7, faš. 236, maks. 7.
137. Videm:	un. 84, pop. 39, rep. 12, dem. 19, Sl. 1, kom. 24, faš. 273, maks. 14.
138. Videm:	un. 61, pop. 33, rep. 7, dem. 15, Sl. 1, kom. 34, faš. 203, maks. 29.
139. Videm:	un. 48, pop. 26, rep. 11, dem. 16, Sl. 1, kom. 18, faš. 239, maks. 25.
140. Videm:	un. 48, pop. 24, rep. 11, dem. 17, Sl. 1, kom. 15, faš. 245, maks. 8.
141. Videm:	un. 44, pop. 32, rep. 4, dem. 15, kom. 24, faš. 208.
142. Videm:	un. 68, pop. 47, rep. 5, dem. 12, Sl. 1, kom. 37, faš. 201, maks. 30.
143. Videm:	un. 39, pop. 37, rep. 5, dem. 16, Sl. 1, kom. 7, faš. 210, maks. 13.
144. Videm:	un. 77, pop. 21, rep. 11, dem. 21, Sl. 1, kom. 30, faš. 188, maks. 19.
145. Videm:	un. 60, pop. 40, rep. 4, dem. 16, Sl. 1, kom. 17, faš. 245, maks. 22.
146. Videm:	un. 88, pop. 25, rep. 17, dem. 5, Sl. 1, kom. 24, faš. 193, maks. 33.
147. Videm:	un. 62, pop. 40,

149. Videm: un. 97, pop. 45, rep. 5, dem. 3, kom. 57, faš. 173, maks. 58.
150. Videm: un. 70, pop. 50, rep. 3, dem. 5, Sl. 2, kom. 37, faš. 141, maks. 29.
151. Videm: un. 37, pop. 52, rep. 4, dem. 3, kom. 27, faš. 162, maks. 20.
152. Videm: un. 41, pop. 55, rep. 3, dem. 3, Sl. 1, kom. 18, faš. 200, maks. 15.
153. Videm: un. 51, pop. 20, rep. 6, dem. 3, Sl. 2, kom. 47, faš. 108, maks. 19.
154. Videm: un. 82, pop. 35, rep. 4, dem. 3, Sl. 2, kom. 42, faš. 126, maks. 20.
155. Videm: un. 68, pop. 42, rep. 1, dem. 3, Sl. 4, kom. 12, faš. 201, maks. 18.
156. Videm: un. 71, pop. 29, rep. 3, dem. 3, Sl. 3, kom. 31, faš. 185, maks. 24.
157. Videm: un. 66, pop. 41, rep. 6, dem. 3, kom. 19, faš. 184, maks. 30.
158. Videm: un. 97, pop. 32, rep. 9, dem. 3, Sl. 1, kom. 38, faš. 213, maks. 35.
159. Campofornido: un. 14, pop. 51, rep. 3, dem. 3, Sl. 2, kom. 23, faš. 114, maks. 7.
160. Campofornido: un. 16, pop. 11, rep. 1, dem. 1, Sl. 3, kom. 19, faš. 224, maks. 14.
161. Campofornido: un. 1, pop. 35, rep. 1, dem. 1, kom. 3, faš. 169, maks. 4.
162. Teletto Umb.: un. 42, pop. 35, rep. 6, dem. 6, Sl. 2, kom. 37, faš. 210, maks. 19.
163. Teletto Umb.: un. 38, pop. 42, rep. 6, Sl. 1, kom. 32, faš. 114, maks. 21.
164. Martignacco: un. 21, pop. 13, rep. 1, dem. 4, Sl. 2, kom. 8, faš. 339, maks. 5.
165. Martignacco: un. 25, pop. 13, rep. 2, dem. 1, kom. 12, faš. 214, maks. 10.
166. Martignacco: un. 43, pop. 40, dem. 3, Sl. 1, kom. 8, faš. 161, maks. 4.
167. Mereto di Tomba: un. 26, pop. 79, rep. 7, dem. 23, faš. 135, maks. 5.
168. Mereto: un. 7, pop. 89, dem. 1, Sl. 2, kom. 4, faš. 210.
169. Pagnacco: un. 24, pop. 110, rep. 7, dem. 4, Sl. 2, kom. 9, faš. 131, maks. 10.
170. Pagnacco: un. 31, pop. 71, rep. 3, dem. 4, Sl. 2, kom. 7, faš. 169, maks. 5.
171. Pasian di Prati: un. 74, pop. 48, rep. 2, dem. 7, kom. 12, faš. 117, maks. 12.
172. Pasian di Prati: un. 28, pop. 97, rep. 2, dem. 1, Sl. 2, kom. 2, faš. 88.
173. Pasian di Prati: un. 34, pop. 72, rep. 3, dem. 2, Sl. 1, kom. 18, faš. 98, maks. 9.
174. Basiliano: un. 31, pop. 51, rep. 5, Sl. 1, kom. 4, faš. 233, maks. 6.
175. Basiliano: un. 78, pop. 56, rep. 5, dem. 6, Sl. 3, kom. 6, faš. 171, maks. 8.
176. Basiliano: un. 28, pop. 67, rep. 7, dem. 30, Sl. 1, kom. 9, faš. 199, maks. 9.
177. Pavia Udine: un. 31, pop. 62, rep. 1, dem. 4, kom. 9, faš. 247, maks. 6.
178. Pavia Udine: un. 10, pop. 55, rep. 3, dem. 5, kom. 3, faš. 275, maks. 5.
179. Pavia Udine: un. 19, pop. 42, rep. 2, dem. 2, Sl. 1, kom. 20, faš. 257, maks. 17.
180. Pozzuolo: un. 20, pop. 51, rep. 5, dem. 2, Sl. 1, kom. 3, faš. 295, maks. 20.
181. Pozzuolo: un. 39, pop. 59, rep. 5, dem. 4, Sl. 2, kom. 13, faš. 223, maks. 8.
182. Pozzuolo: un. 44, pop. 42, rep. 7, dem. 12, Sl. 2, kom. 19, faš. 271, maks. 16.
183. Bredamasco: un. 73, pop. 97, rep. 5, dem. 7, kom. 22, faš. 222, maks. 11.
184. Reana del Roiale: un. 23, pop. 82, rep. 2, dem. 5, kom. 2, faš. 343, maks. 4.
185. Reana del Roiale: un. 12, pop. 133, rep. 4, kom. 7, faš. 318, maks. 4.
186. Tavagnacco: un. 16, pop. 22, dem. 5, faš. 380, maks. 4.
187. Cividale: un. 116, pop. 74, rep. 12, dem. 5, kom. 32, faš. 191, maks. 17.
188. Cividale: un. 65, pop. 177, rep. 8, dem. 6, kom. 61, faš. 105, maks. 15.
189. Cividale: un. 58, pop. 192, rep. 4, dem. 4, Sl. 1, kom. 20, faš. 89, maks. 13.
190. Cividale: un. 64, pop. 142, rep. 6, dem. 4, kom. 22, faš. 107, maks. 9.
191. Attinis: un. 20, pop. 99, rep. 3, dem. 4, Sl. 3, kom. 4, faš. 192, maks. 27.
192. Attinis: un. 7, pop. 33, rep. 2, dem. 1, Sl. 1, kom. 1, faš. 172, maks. 17.
193. Butrio: un. 72, pop. 52, rep. 4, dem. 7, Sl. 2, kom. 26, faš. 362, maks. 10.
194. Corno di Rosoppo: un. 38, pop. 54, rep. 5, dem. 6, Sl. 4, kom. 8, faš. 250, maks. 8.
195. Drenchia: un. 11, pop. 104, Sl. 6, faš. 11, maks. 1.
196. Faedis: un. 31, pop. 160, rep. 5, dem. 2, Sl. 1, kom. 16, faš. 217, maks. 6.
197. Faedis: un. 20, pop. 96, rep. 7, dem. 2, kom. 4, faš. 233, maks. 2.
198. Grimasco: un. 4, pop. 85, rep. 4, Sl. 17, kom. 1, faš. 43, maks. 1.
199. Iplis: un. 15, pop. 48, rep. 3, dem. 1, Sl. 1, kom. 9, faš. 149, maks. 5.
200. Manzano: un. 12, pop. 50, rep. 3, dem. 13, faš. 259, maks. 13.
201. Manzano: un. 21, pop. 41, rep. 2, dem. 3, kom. 12, faš. 311, maks. 6.

Kronika volilnih nasilij

Nečuvano postopanje volilne komisije v Vodnjani

Volilna komisija v 809. sekciji v vodnjanski občini je bila sestavljena: predsednik Hodel Andrej pok. Frana, podpredsednik Basilio Bearz, a tajnik neki Vodnjčan, ki ga nazivajo Bucaletti. Skrutinatorji so bili: Anton Gollesich, Jurij Sansa, Alojzij Candritto in neki Sorgarelli.

Naši volilci so prihajali polnoštevilno na volišče. V začetku je izgledalo, da pojde vse mirno in zakonitim potom. Ko pa je bilo oddanih kakih 60 glasov od strani naših volilcev, se je dogodil sledeči slučaj: Neki naš volilec je vprašal predsednika, kako se glasuje. Predsednik je nato vzel volilcu glasovnico iz rok ter na vratih kabine pred očmi naših zastopnikov ter vse komisije prečrtal znak fašistovske stranke. Kasneje je fašist Manzin iz Vodnjana vzel našemu volilcu s silo legitimacijo ter glasoval zanj in na njegovo ime. Kmalu nato je stopil v dvorano fašist Anton Guarnieri iz Vodnjana ter šel s trojico naših volilcev v kabino in zahteval od njih, da pred njim glasujejo. Proti takemu početju je protestiral naš zastopnik, ki pa je prejel od omenjenega fašista odgovor: «Cosa la se signò? far la spia qua?» Nato se je predstavil komisiji drug naš volilec, ki je predložil podpredsedniku komisije Bearzu svojo volilno legitimacijo. Podpredsednik pa ni dal našemu volilcu glasovnice, pač pa jo je dal navzočnemu fašistu Belciu. Ta je pričo vse komisije in naših zastopnikov glasoval na ime našega volilca za fašistovsko stranko. Naši zastopniki so proti takemu postopanju najodločneje protestirali. To pa je podpredsednika Bearza tako razjezilo, da je zaokazal našima zastopnikoma, da morata takoj zapustiti volilno dvorano, ker sicer ju da odvesti s silo. Koj nato je podpredsednik pozval v dvorano poročnika kr. karabinerjev in mu zaokazal, da naj izterja naša zastopnika. Ker sta naša zastopnika proti temu protestirala, je zakrčkal podpredsednik Bearz: «Fora i slavi!» Nato je poročnik kr. karabinerjev prijel zastopnika naše kandidatske liste za roko ter ga odvedel iz dvorane. Medtem ko se je to dogajalo v volilni dvorani, je geometer-fašist iz Vodnjana s silo jemal našim volilcem iz rok volilne legitimacije ter jih psoval v hrvaškem jeziku z magarci itd. (Ta duša je namreč Dalmatince.) Pretepel je tudi nekega našega volilca.

Ker je bil dež, so se naši volilci zdržali v hodnikih poslopja, kjer se je nahajala sekcija. Od tu jih je pa pregnal orožniški poveljnik (tenente iz Vodnjana) na dvorišče, veče jim: «Andate fuori, state tranquilli, non vi succedera niente, pero dovete cambiare pensiero.»

Odhajajoče volilce so fašisti še po potu spremljali ter jih izzivali.

Nezaslišana nasilja nad našimi volilci v Buzetu

Sekcija štev. 737. je imela imeti svoj sedež v Sočergi. Kakor smo pa že javili v nedeljski številki našega lista, je bil sedež te sekcije kar na tihoma prenesen iz Sočerge v Buzet — ne moremo si misliti, da iz drugega vzroka, kakor samo zato, da se je lahko dogajalo ono, kar se je dogodilo v nedeljo v Buzetu. Zastopnika naše kandidatske liste sta prišla v soboto popoldne v Sočergo, da prisostvujeta volilnim operacijam, ki jih mora izvršiti po zakonu vsaka volilna komisija že v soboto popoldne. Zaman sta čakala — komisije ni od nikoder. Istotako so volilci čakali tudi drugi dan. Nič ne bil obveščen, da je bila sekcija tako na tihem prenesena v Buzet. Šele po daljšem križevem potu se je posrečilo zvedeti našemu volilcu v Trstu, kaj se je zgodilo s sekcijo št. 737. Nešteto vasij je zaznalo za ta čin šele v nedeljo kasno zvečer, tako da ni mogel skoro nihče iti na več kilometrov dolgo pot in priti še za časa v Buzet.

Kar se je dogajalo v Buzetu, priča jasno, kakor mislijo buzeški meščani o okoličinah, od katerih žive. Okoli ene ure popoldne je zasvirala kar nakrat godba in začelo se je streljanje in pokanje bomb med kričanjem: «Fora i schiavi!» Pred volilno sekcijo, ki je imela svoj sedež v dvorani Crevato, je bilo približno 200 volilcev, ki so čakali, da bodo lahko vršili svoje pravice. Približno ob 13. uri in četrt je navadila na te volilce množica fašistov in buzeških meščanov, med katerimi so bile tudi ženske. Fašista Olivo Depanger pok. Alojzija in Giljo Scala od Ivana, oba iz Buzeta sta tu udarila odzadaj po glavi nekega 72-letnega starca. Med volilci so bili tudi vaščani iz Sv. Martina pri Buzetu. Tudi ti so morali obnem z drugimi bežati. Za nekim volilcem, ki se je že napotil proti domu, so stekli fašisti, med katerimi je bil Giuseppe Iermanis od Josipa iz Selca, ter ga s tako silo vrgli na tla ob kamenje, da se je onesvestil. Ko se je zavedel in se pobral, je bil ves v krvi. Ko so ga vrgli na tla, so mu izbili zobe, a v ostalem so ga tako ranili po vsem telesu, da predvideva zdravnik, ki ga je preiskal, da je revež zadobil težke telesne poškodbe. Fašisti so še nadalje hodili po mestu z godbo, streljali ter metali bombe. Fašist Peter Fabiančič od Frana iz Buzeta se je že prej hvalil, da bodo fašisti takoj, ko se konča maša, navadili na naše volilce. Nekega našega volilca sta fašista Ardovino Timeos in Ottilio Sabac, ta poslednji je dacar v Buzetu, dotekla kakih 300 korakov pod Buzetom. Navalila sta na našega volilca ter zahtevala od njega, da se mora takoj podati domov. Ko je obrnil fašistom hrbet, je skočil za njim fašist Sabac ter ga udaril po glavi tako, da mu je klobuk padel v blato. Naš volilec je pobral klobuk ter se mirno okrenil za omni, ki so morali bežati proti Štrpedu. Fašista sta zahtevala od volilca, da teče, nakar

pa juna je izjavil, da ne more, ker ima bolne noge. Fašist Sabac ga je nato naskočil, da ga udari s pestmi. Uspelo mu je v toliko, da mu je ranil s pestjo nos, a da se ni naš volilec ubranil z rokama, bi ga bil silni udarec gotovo podrl na tla. V tem je Sabac segel v žep po samokres, a ga je volilec prijel za roko. Med tem je priskočil drugi fašist Timeos ter lopnil našega volilca s samokresovim koptom po četu nad očmi. Istodobno pa je tudi ustrelil iz samokresa.

Volilna komisija v sekciji 724 — vrhunec nezakonitosti

Kar je delala volilna komisija v 724. sekciji, ki je imela sedež v koprski občini, je vrhunec zasmeševanja volilnega zakonika, a ne samo to, nego i vrhunec zasmeševanja vsega, kar se naziva zakon. Imamo nešteto volilcev, ki so pod prisego pripravljali izjavi, da so glasovali za slovanško kandidatsko listo, a kje so danes njih glasovi? Kje je glasovnica, ki jo je ogorčeni volilec vrgel na tla in jo pohodil? Predsednik volilne komisije je metal glasovnice mesto v žaro za mizo volilne komisije. Sploh je zahteval od vsakega volilca, da se prej odstrani, nego pa je spustil predsednik glasovnico v žaro. Za volilcem, ki se je proti temu uprl in počakal, da je predsednik popred spustil glasovnico v žaro, so pohiteli fašisti — s kakim nameranom pač lahko vsakdo ve — in je imel le srečo, da je bila pred volilnim lokalom množica ljudi, med katero se mu je posrečilo se skriti.

Fašist Albert Purger iz Bertokov je hodil z volilci v kabino in tam prečrtaval volilcem fašistovski znak. Oni volilci, ki so se temu uprli, so prešli drugo glasovnico. Kam pa je izginila ona prva, nihče ne ve. Ta fašist je tudi ves čas gledal v kabino ter dajal predsedniku znamenja, ako je kak volilec glasoval za lipovo vejico.

Predsednik je vrgel glasovnico dvoje naših ljudi v nju navzočnosti za mizo. Nešteto volilcev je moralo izrecno zahtevati od predsednika, da vrže njih glasovnico v žaro. Bili so celo volilci, ki so ga morali prijeti za roko in ga na ta način prisiliti, da je vršil ono, kar veleva zakon. Nekega volilca, katerega je fašist, ki je stal pred kabino, seveda videl, da je glasoval za slovanško narodno stranko, so fašisti v volilnem lokal pred očmi vse volilne komisije pretepeli. Fašisti so prečrtavali enostavno sami volilec fašistovski znak. Neki volilec je ogorčen v znak protesta vrgel glasovnico ob tla ter jo pohodil.

Fašist Ernest Purger se je predstavil volilni komisiji z več volilnimi legitimacijami ter z vsemi glasoval. To je tudi sam drugi dan priznal.

Vzorna volilna komisija v Marezigah

Volilna komisija v Marezigah je zahtevala od volilcev, da glasujejo za fašistovsko stranko. Imela je na razpolago jela in vina, s katerim so hoteli napajati volilce. Onim, ki ne znajo pisati, so jim prečrtavali kar sami znake. Vsi so morali glasovati kar odkrito.

Fašisti mečejo bombe v Ferencih

V petek, dne 4. t. m. je prišel fašist Patelli, Galante, Milocovich in neki učitelj v Ference v hišo Marka Beakovića. Tu je navadil Patelli na snu Marka Beakovića ter ga začel pretepiti. Isti trenutek se je vrnil s polja tudi Marko Beaković. Čim ga je omenjeni Patelli ugledal, je navadil tudi nadenj ter ga začel pretepiti po glavi. Nato mu je Patelli zagrozil, da na dan volitev absolutno ne sme v Vižinado, sicer da mu kosti polomi. Marko Beaković je imel biti zastopnik naše kandidatske liste. Kmalu zatem je eksplodirala pred vrati Pavla Beakovića bomba. Bomba je prodrla preko vrat v kuhinjo, kjer je običaj sedela okrog ognjišča, a preko okna, kjer so že spali otroci. Pri zapaljenju bombe so bili prisotni baje tudi karabinerji.

Isti dan je obdržal Patelli v Ferencih sestanek. Šla sta z nekimi učiteljem po hišah ter prisilila ljudi, da so morali iti na ta sestanek. Nekega seljaka so izvlekli iz hiše, a jim je kmalu nato zopet pobegnil. Tedaj so počeli streljati z revolverji za njim. Na sestanku je Patelli zabijeval, da ne sme v nedeljo nihče v Vižinado, kdor ne bo glasoval za fašistovsko stranko. Vižinada je bila na dan volitev vsa zastražena po fašistih. Nekega volilca sta dva fašista pretepla in ga s samokresom v roki prisilila, da jima izroči volilno legitimacijo. Trojica fašistov, med katerimi prijet omenjeni Patelli, je ustavila nekega 75-letnega starca ter mu s silo odvzela volilno legitimacijo. Nato ga je Patelli napodil domov in mu dal brco. Isti Patelli je zopet ustavljal tudi druge volilce ter začel nekega volilca pretepiti, ker mu je ta izjavil, da nima volilne legitimacije pri sebi. Isti Patelli, ki je poročnik milice, je napadel še druga dva volilca. Cesta, ki pelje iz Zudetičev v Vižinado, je bila istotako zasledena. Tu je fašist Peter Galante odvzel nekemu našemu volilcu volilno legitimacijo in ga pretepel. Fašist Patelli je udaril nekega volilca tako po glavi, da se je zrušil na cesto v omedlevici. Na cesti, ki vodi proti kolodvoru, so fašisti poglani nazaj v beg preko 100 naših volilcev. Isti dan popoldne sta se pripeljala z bicikli v Ference fašista Giovanni Ivancich in Giuseppe Galante. Prepodila sta s ceste mladence, ki so stali na cesti in se mirno razgovarjali. Fašist Ivancich je pozval svojega druga Galante-a, naj odra par strelom med mladence. Zagrozila sta jim, da bodo pohodili tudi njim, kakor vsem drugim, kosti, ako se bodo drznili priti v Vižinado. Nekega volilca, ki je glasoval za slovanško narodno stranko, so pretepili. Nato so pa še vrgli vanj gnjilo jajce, kričec mu, zakaj glasuje za ono, kar smrdi.

Točnejša poročila o nasiljih pred Porečem Poročali smo že o nastitjih v Poreču. Prejeli smo večeraj še točnejša poročila. Pred hišo našega zastopnika je pridrel kamion fašistov. Skočili so v hišo ter zagrozili materi, naj gleda, da ne bodo prišli njeni otroci v nedeljo v Poreč, ker sicer da jih ubijejo. Nalepili so tudi na hišo dva fašistovska plakata ter naročili materi, da mora spoštovati te plakate in da jim je zanje osebno odgovorna, ker sicer da bodo zažgali hišo. Že leta 1921. so na hišo očeta, našega zastopnika, navadili, zažgali, streljali v hišo iz pušek, metali vanjo bombe ter uničili vse, kar jim je prišlo pod roke in kar se je le uničiti dalo. Kmalu potem, ko so fašisti odšli, je prišel tudi marejski kr. karabinerjev ter zagrozil sestri našega zastopnika, da jim bo gorje, ako se bosta očeta ali brat predrnili sneti nalepljena dva plakata s svoje hiše.

Kakor smo že poročali, so fašisti prišli ponoči pred hišo našega zastopnika ter otvorili praveči ogenj s salvami v hišo. Kroglo so prodrle celo v spalno sobo. Pred hišo so vrgli bombo, a drugo bombo so vrgli nekoliko dalje od hiše, ko so odhajali.

Ob vhodu v Poreč so fašisti čakali naše volilce ter jih pretepali. Okoli vsega mesta je bila pravcata bojna črta. Metali so bombe in streljali iz pušk.

Okoli 9. ure zjutraj je prišlo okoli 500 okoličanov, da grede glasovat. Tedaj so dobili fašisti ojačenja in začeli s pravim peklenjskim streljanjem. Pogнали so vse ljudi v beg. Govorji se tudi o ranjenih, a ta vest ni še potrjena. Vesti nam prihajajo le polagoma, kar priča še bolj, kako so udarili na naš narod.

Predsednik volilne komisije v Motovunu meče glasovnice s priveskom (na katerem je številka), v žaro

V neki motovunski sekciji je predsednik volilne komisije spuščal v žaro glasovnice, ne da bi poprej odtrgal privesek, na katerem je s številko napisana številka. S tem je seveda dotični glas uničen. Volilcu, ki je proti takemu početju protestiral, je zagrozil, da naj molči, sicer ga da zapreti. Nekega našega volilca je fašist prijel ter ga med streljanjem iz samokresa odvedel iz mesta. Volilcu pa se je posrečilo ubežati. Drugemu volilcu je neki fašist iztrgal s silo volilno legitimacijo. Nato ga je še navrh vsega napadla večja skupina fašistov, ki so ga do dobra pretepili. Sodnik Cecoli, ki je bil oblečen v fašistovsko uniformo, je prijel nekega našega volilca ter ga dal aretirati po občinskem panduru. Odvedla sta ga v fašistovsko kavarno, kjer ga je sodnik naprej ozmerjal, a nato ga je izročil dvema fašistoma, ki sta ga pospremila iz mesta ob streljanju iz samokresa.

Po došlih nam poročilih se je udeležilo volitev v Motovunu najmanj 90% naših volilcev in računa se s sigurnostjo, da je bilo oddanih za našo stranko preko 800 glasov.

V naši sekciji v višnjanski občini zavlačuje komisija volilne operacije — Občinski gozdar gleda volilce v kabini

V tej sekciji je komisija tako zavlačevala volilne operacije in čine, da ni glasovalo na uro nitj 10 volilcev. Glasovanje se tu ni vršilo tajno, ker so gotove osebe opazovale vse volilce v kabini. Med temi «postavnosti» se je posebno odlikoval občinski gozdar.

Toli v motovunskih sekcijah, kolikor v onih v Vižinadi in Višnjani niso hotele volilne komisije sprejeti zastopnikov naše kandidatske liste. Isto se nam javlja z malo izjemo iz vseh občin po Istri.

Objavili smo deloma na kratko poročila, ki so nam prispela iz Istre tekem večerajšnjega dne. Opozarjamo pa čitatelje in javnost, da je to le majhen del poročil, ki jih že imamo, a da so ta poročila le iz neznatnega dela Istre. Ogrumni del nam še ni mogel poročati, a so temu kriva predvsem komunikacijska sredstva, kakor tudi žalost in ogorčenje naših poročevalcev nad tem, kar se je dogodilo.

(Iz poročila iz Boljuna nam je žal izpadlo po pomoti nekaj vrst. Tozadevno poročila se ima še izpolniti tako-le: Zastopnika naše kandidatske liste predsednik najprej ni hotel sprejeti, češ da nima imenovanja od strani prizivnega dvora. Na odločni protest našega zastopnika pa je vendarle začel iskati med spisi in glej: posrečilo se mu je najti imenovanje naših zastopnikov!)

Rusko-romunski spor

Konferenca predstavnikov Rusije in Rumunije se je razbila in rusko-romunski spor je izzval novo napetost na bližnjem vzhodu. Rusko-romunski spor je tudi dedščina svetovne vojne. Dvoje vprašanj bi bila imela rešiti konferenca: vprašanje Besarabije, ki je torej teritorialnega značaja in vprašanje rumunskega zlata, ki je bilo odpeljano v Rusijo o priliki nemške invazije l. 1917. Besarabija je plodovita dežela, ki leži med donavskim izlivom, Prutom na eni strani in Dnjestrom na drugi. Ta dežela je od nekdanj slovela kot ukrajinska žitnica, je precej gosto naseljena in je tudi v strateškem pogledu precej važna, ker posest te zemlje pomeni posest donavskega izliva. Besarabija je bila nekoč del nekdanje moldavske kneževine, ki je l. 1812. pripadla Rusiji. Na svojem pohodu v Evropo so Turki tudi dežele današnje Rumunije zasedli in postali tako mejni Rusije. V dolgoletnih bojih med Rusijo in Turčijo je poslednja zaporedoma izgubljala razne pokrajine. Ena med prvimi je bila, kakor rečeno, Besarabija. Po krimski vojni je Rusija začasno zopet izgubila Besarabijo, toda l. 1878. je zopet postala ruska pokrajina in je kot taka ostala do oktobrske revolucije l. 1917.

Zanimiv je način, kako si je Rumunija prilastila to bogato deželo, vkljub temu da je bila zaveznica Rusije, ki se je borila tudi za romunsko zmago. Boljševiška revolucija je proglasila pravo samoodločne narodov. Ruske obrobne države so znale naglo izkoristiti to geslo. V Besarabiji, ki pa po jeziku in duhu prebivalstva spada k Ukrajini, je bilo gibanje po odcepitvi od matere Rusije umetno vzprijeto, deloma s pomočjo besarabskih Rusov, ki so se bali boljševiške poplave.

Tudi v Besarabiji so muziki vstajali in zahtevali zemljo od graščakov, tedaj pa so ti posestniki kakor tudi meščanstvo rajši sprejeli rumunsko zaščito, kakor pa da bi bili postali žrtve boljševizma. Zatorej je besarabska elita z navdušenjem sprejela 11. januarja 1918. rumunsko vojsko, ki je zasedla Besarabijo pod vodstvom generala Brosteanu. Besarabijo so proglasili za avtonomno «Moldavsko republiko» že poprej domači oblastniki in ustanovili tudi narodni svet. Po rumunski zasedbi je ta narodni svet še deloval, toda delati je moral tako, kakor je zahtevala Rumunija. Z raznimi zvijačami in nasilji je torej Rumunija prisilila ta narodni svet, da se izrekel za priključitev k Rumuniji. Rumunija je torej Besarabijo kratkoma anektirala po pariškem sporazumu od 28. okt. 1920., s katerim so Italija, Francija, Angleska in Japonska priznale Besarabijo Rumuniji. Baš te dni je Francija ratificirala ta sporazum in slišali smo, kako ostro nolo je poslal Čičerin francoski vladi zaradi te ratifikacije.

Ruska sovjetska vlada ni nikoli priznala te aneksije in kakor vse kaže ne bo zlepa prišlo do sporazuma med Rumunijo in Rusijo v tem vprašanju. Rusija ima tehtne razloge, s katerimi pobija rumunsko stališče. Prvic se morejo Rusi sklicevati na ljudsko štetje, ki ga je carska Rusija izvedla l. 1897. Po tej statistiki je znašalo rusko prebivalstvo 52,4%, a ostali del so tvorili Rumuni, Judje, Bolgari, Turki, Poljaki in Nemci, torej taka mešanica, da se Rumuni zares ne morejo smatrati za jedro, ne glede na to, da je bila Besarabija pod ruskim vplivom celih sto let in da je pismono prebivalstvo prežeto z rusko kulturo in ruskim duhom. Kmetje pa so itak na strani Rusije že zaradi tlake, ki jo morajo dajati svojim graščakom, medtem ko so si muziki v Rusiji gospodovo zemljo porazdelili.

Rumuni so sicer izvedli novo ljudsko štetje in so kajpak našli 63,9% Rumunov, seveda ne morejo nikogar prepričati o resničnosti tega števila.

Rusija očita Rumuniji potvorbo resničnosti, nasilno postopanje z omenjenim moldavskim narodnim svetom. Poleg tega je Rumunija prekršila pogodbo, ki je obstajala med carskim režimom in zaveznicmi. Rumunija je bila zaveznica Rusije v svetovni vojni, pa je z aneksijo Besarabije samovoljno prekršila vse vezi z Rusijo. Ko so se sklepale razne mirovne pogodbe, niso zaveznici priznali Rusije in Rusija torej ne more priznati teh mirovnih pogodb, priznati ne more posebno aneksije Besarabije po Rumuniji.

To so pač zelo tehtni razlogi, s katerimi skuša Rusija pred svetom braniti svoje stališče. Nikdar ni hotela sovjetska vlada priznati Besarabijo Rumuniji. In če se je v časih kritičnega položaja upirala ropu Besarabije, zato si moremo misliti, da bo sedaj še trdnje nastopala za svoje pravo. Danes je položaj sovjetske Rusije precej drugačen kakor pa v onih letih, ko si je smel vsak cigan odtrgati kos ruske zemlje. Bili so časi, ko bi bila sovjetska vlada z veselim sprejela pripoznanje rumunske vlade. Tedaj bi bila vsled razmer prisiljena tudi marsikaj žrtvovati, toda danes je stvar drugačna. Skoraj vse velesile so Rusijo priznale in brez Rumunije more Rusija še dolgo preстати. Rumunija je zamudila ugodno priliko, ki se nikoli več ne povrne.

Z utrditvijo ruske sovjetske vlade nastopa Rusija svoj pohod na zapad. Ogromne gospodarske sile ruske države potrebujejo nujno odduška. Obrobne baltske države so začasno zaprle Rusiji izhod na zapadna morja. Isto bi hotela Rumunija pod vplivom Angleske in Francoske napraviti na Črnem morju. Sedanji ruski oblastniki pa se dobro zavedajo važnosti morja in voda, zato ne bodo več popuščali; v odporu moskovske vlade proti grabeljivosti rumunske sosedse se vidi, da tudi komunistična Rusija ne more povsem zatajiti oporoko Petra Velkega.

Drugo vprašanje je denarno. Rumuni trde, da znaša vrednost zlata in zlatega denarja, ki so ga zaupali Rusiji za časa nemške invazije, kakih 6 milijard zlatih frankov. Torej gre zares za velikansko bogastvo, če odgovarjajo te številke resnici, kar pa je malo verjetno. Ta vsota je brzokne precej pretirana. Sicer pa se Rusija ne brani vrniti tega denarja Rumuniji, toda zato zahteva izpraznitve Besarabije. Nekateri hudobneži sicer dvomijo, dali ima Rusija še oni denar in domneva se, da ga je požrla revolucija in «slabo gospodarstvo» sovjeto. To pa so samo tendenčnozna natelevanja in Rusija je toliko premora, da si upa plačati Rumuniji, kar ji dolguje ne glede na svoje «slabo gospodarstvo».

Pogajanja med Rusijo in Rumunijo bi morala likvidirati del povojne zapuščine. Med raznimi nadlogami, ki tarejo povojno Evropo, zavzema tudi ta spor važno vlogo. Od njegove ugodne rešitve je v marsičem odvisen mir na vzhodu Evrope, posebno tudi na Balkanu. Čim manj spornih točk med mejami kjerkoli, tem manj možnosti do spopadov, tem večji občutek politične stalnosti. To pa je pogoj za celitev ran, ki jih je uspekala vojna evropskemu prebivalstvu. Rumunija se je preveč okoristila z zmago zaveznikov. Okoristiti se hoče na ra-

Volilni izidi v bistrškem okraju

Bistrica. Nadaljni izidi volitev v bistrški dolini so sledeči:

Sekcija Bistrica: Sl. 145, fašisti 11.

Sekcija Prem: Sl. 163, fašisti 8, komunisti 16, razveljavljenih 14. Prednostni glasovi: Wilfan 89, Besednjak 91, Stanger 89.

Sekcija Zagorje: Sl. 105, fašisti 4, komunisti 22, republikanci 2, unitarci 1, razveljavljenih 38.

Sekcija Knežak: Sl. lista 54. Neodločenih (ker znak prekrizan) 166, neveljavnih 6, fašisti 11, neodločenih 10, komunisti 13, neodločenih 28, neveljavnih 2, unitarci 4, republikanci 1, popolarji 1, maksimalisti 1.

Sekcija Jelšane: Sl. lista 174, neodločenih 85 (ker imajo križ), fašisti 10, republikanci 1, komunisti 1, liberalci 1.

Sekcija Novokračina: Sl. lista 146, neodločenih 116, neveljavnih 3; fašisti 11, neodločenih 1; komunisti 13, neodločenih 22; republikanci 2. — Najbolj živo so se udeležili volitev sledeče vasij: Fabci (100 od 100

čun Rusije. Izrabila je čas, ko je bila Rusija obnemogla, in ji ograbila cvetočo deželo. Ali naj zaradi te dežele Rumunija za vedno zapravi rusko prijateljstvo? Sovraženi sosed je vedno neprijeten. Če pa je tak sosed poleg tega še tako neprimerno močnejši kakor je Rusija napram Rumuniji, tedaj se mora taka sosesčina skrajno neprijetno občutiti. V veliko večjem interesu Rumunije je, da pride do zares prijateljskega sporazuma z veliko Rusijo. Za otroka je jasno, da se stoniljski narod ne bo pustil opehariti po imperijalističnih kapricah rumunske zlahte, zakaj tudi današnja napihnjena Rumunija je še vedno premajhna napram Rusiji.

Voina bodočnosti

Dognana stvar je, da se je od nekdanj vršil boj med plemi narodi in državami za zemeljsko posest. Resnica je, da je vojna tako stara, kakor je stara človeška družba. Od poptivke je bila vojna obrambno ali napadalno sredstvo, ki je imelo odločati o pripadnosti kakega ozemlja.

V naših modernejših časih se more vneti vojna tudi iz takovznih gospodarskih vzrokov. Dve vojuioci se stranki zasledujeta gospodarske smotre, pri čemer stopajo teritorialna vprašanja na drugo mesto. V bistvu pa je stvar ista, zakaj gre za to, da zmagovalce odvzame premagancu denar (premično blago) ali zemljo ali oboje in si ga torej zaslužijo.

Poskusi raznih človekoljubov in pacifistov prepričati oborožene spopade vsaj med takozvanimi civiliziranimi narodi, so se popolnoma ponesrečili. Tudi dobri Wilson je nameraval z ustanovitvijo »Društva narodov« ustvariti splošen lekt proti vojni, pa s kakšnim uspehom, smo imeli že priliko opazovati.

Ko je končala svetovna vojna, so se socialisti polastili v raznih deželah Evrope oblasti z revolucijo, katere geslo je bilo: Dol z militarizmom! In med temi najglasnejšimi antimilitaristi so bili tudi ruski boljševiki. Ko so se pa enkrat polastili oblasti, so občutili, da je prva in najnujnejša potreba ustvariti rdečo armado, katere namen je braniti in širiti revolucijo. Nič ne bo zaradi tega očital boljševikom nedolžnost, pač pa je to dokaz, da je za praktično uvajanje katerikoli družabnih ideolov potrebna sila in ta sila je orožje, je armada z vsem svojim vojaškim aparatom.

Vojna je torej stara, kolikor je stara človeška družba. Iz tega bi se dalo sklepati, da se je duševnost človeštva le malo izpremenila. Izpremenila se je oblika in obseg. To poslednje velja zlasti za vojevanje. Z napredkom tehnike se je razvila nova tehnika orožja, a vsled razvoja prometnih sredstev se je razvila bojna črta velikanskih front, ki zaposlijo milijone in milijone vojaštva. Vsled naglega razvoja prometnih sredstev pa se je razdalja med posameznimi deželami zmanjšala, kar je imelo za posledice, da so narodi in države navezane druga na drugo. Zaradi tega mora nastajati splošna grupacija v dve velikanski skupini, kar smo imeli priliko videti o priliki svetovne vojne, ko se je skoraj ves svet razdelil v dve vojuioci se stranki.

Svetovna vojna je namah pomelja z nekdanjo vojno strategijo. Dokazala je naprimer, da so trdnjave odveč. Slučajna Przemysla in Antwerpen sta zelo poučna v tem oziroma. Svetovna vojna je tudi dokazala, da odloča oseba n hrabrost veliko manj kakor pa industrijska pomoč. Tudi naderjenost vojskovođij ne pomaža nič, če ni pomoči v industriji.

Nemci so podlegli kljub Hindenburgu in vsej ostali množici nemških vojaških veleumov, čim je stopila na stran zaveznikov Amerika s svojo industrijsko pomočjo. Začetek konca pa se je pričel za Nemce z iznajdbo tankov. Tanki so počasi zgledali ono znamenito »Hindenburgovo črto«; da so zamogli Angleži in Francozi v miru zidati svoje tanke, gre zasloga Ameriki, ki je prevzela svoje delež pozneje tudi z direktno vojaško pomočjo.

Vojna v zraku, a na suhem tanki so odločili v prilog zaveznikom. Ni čuda, če se obrača pozornost vojaških kolovodij na ti dve orožji. In vse se zdi, da bodo v prihodnji vojni igrali na zemlji največjo vlogo oklopni vozovi ali tanki.

O pomenu in nalogah oklopnih vozov je predaval pred kratkim angleški polkovnik Fuller na londonskem vsučilišču. V naslednjem pomenamo nekaj zanimivih odstavkov.

Tank ali oklopni voz je prvotno angleška iznajdba. Večina si ga predstavlja kot uničevalno orodje, pa bi bilo bolj upravičeno ga nazivati rešilni stroj. Oklopni vozovi razderejo in pohodijo žične ovire in prevržejo topove. Na ta način uničijo tisto orožje, ki ubija svet vojaštva in zato zasluži tank hvaležnost ljudi. Da je tako malo poznano delovanje tankov, je vzrok okoliščina, da so toliko Nemci, ki so prvi občutili na sebi njih moč, kolikor Francozi, kot iznajditelji novega orožja, držali vse tajno. Tako je ta iznajdba ostala nepoznana širokim množicam. Toda v bodočih vojnah bodo oklopni vozovi razširili svoje znamenitost.

Společkoma jih niso pravilno uporabljali. Oklopni voz je majhna trdnjava, ki naskakuje, toda ne more preko močvirnatih tal in preko ozemlja, ki je preveč razoran po topovskih izstrelkih. V tretji bitki pri Ypres-u l. 1907. so poglani v bitko 216 oklopnih vozov, izmed katerih je 200 običalno v blatni zemlji, bilo je sploh čudno, da so se vsaj nekateri rešili nazaj. Toda v bitki pri Cambrai, kjer je svet trd in raven, je 378 oklopnih vozov predrl Hindenburgovo črto brez artiljerijske priprave 10 km globoko, za kar se je porabilo 12 ur: niso dosegli zmage, ker je nedostajalo infanterijskih četi in ker ni bilo več vozov v rezervi, toda četa izpolnila so svojo nalogo in izgube so znašale skupno le 5000 moč. Če se primerja ta rezultat z bitko pri Ypres, kjer so rabili 3 mesece za isti napredek, za kar je bilo žrtvovanih okoli 400 tisoč moč (ubitih, ranjenih, vjetih) vključ artiljerijskemu ognju, ki je stal okoli 22 milijonov šterlingov, tedaj se nam še le predoči velikanska razlika.

Prvi dan bitke ob Somme, ko niso bili še oklopni vozovi v rabi, so znašale angleške izgube 40 tisoč moč, v bitki pri Amiens-u, ki je bila največja bitka svetovne vojne (8. avgusta 1918), so vrgli v bitko 415 oklopnih vozov in dosegli zmago z izgubo tisoč moč. Te številke govore jasno. Temu primerno je pisal nemški general Zwell: »Ni nas premagal general Foch, ampak general Tank.«

Vrline oboroženih vozov so se torej pokazale v taki meri, da če bi se bila vojna zavlekla še dve leti, bi bila angleška vojska tako preurejena, da bi za boj v prvih črtah (naskakovanje) rabila samo oklopne vozove, a za druge službe navadne motorne oklopne vozove. L. 1918. so imeli Angleži 17 bataljonov tankov. Po sklenjenem miru so Angleži znizali onih 17 bataljonov na 4, Francija pa jih je še pomnožila, tako da šteje sedaj 40 bataljonov oklop-

nih vozov. Francozi hočejo ustvariti z njimi nekakšno »mehanično vojsko«, infanterije. Zakaj oni modrujejo takole: Če bodo v eni prihodnji vojni sovražniki poslali naprej oklopne vozove, kaj naj počne v tem boju pehota? Njim nasproti je treba postaviti zopet tanke, zato pa morajo ti imeti popolno neodvisnost.

Začetni napori in stroški bodo kajpak ogromni. Toda ko bo nova armada strojev dovršena, tedaj bo njeno vzdrževanje veliko cenejše od sedanje armade, ki sestoji iz človeškega materiala, cenejša, pa tudi veliko močnejša. Treba bo tudi napraviti več različnih tipov oklopnih vozov. Prvič bomo imeli tip težkega in razmeroma počasnega oklopne voza, ki bo nadomestoval pehoto. Drugi tip bi bil oklopni voz s poljskim topom, ki bi nadomestoval sedanjo artiljerijo, katero vlačijo konji. Tretji tip: lahek in hiter oborožen voz, ki bo nadomestoval konjico. Četrti tip pa bi bil takozvani izvidni voz lahko oborožen majhen in hiter z brzostrelnim topom. Njenova naloga bo: izvidna služba in uničevanje sovražnih naprav. Peti tip transportni voz za cestno in prelocestno vožnjo. Ta bi prevajal vojaške potrebščine. Moštvo na nogah, to je tisti del, ki je v današnjih armadah najštevilnejši, bi se silno skrcilo, ker bi prišlo v poštev samo na takem ozemlju, kjer ne bi mogli vozovi operirati, t. j. v močvirjih, po hribovju in v gozdovih.

V prihodnjih vojnah bo igral veliko vlogo človeški um, ki ima brez dvoma veliko večjo ustvarjalno silo od telesa, ki se more nadomestiti s strojem. Zednja vojna je bila drugačna od prejšnjih, ker sta se železnica in avtomobil tako silno razširila. Jasno je, da bosta oklopni voz in stroj, ki se bosta premikala po kateremkoli ozemlju, še veliko bolj vplivala na izpremembo vojevanja. V prihodnjih vojnah bo zmagal oni, ki bo imel boljše stroje in boljše strojevodje. Oklop je za sedaj premagal projektile, iz tega se more sklepati, da se bo prihodnja vojna vršila v mehaniziranih bojih med raznimi tipi oboroženih bojnih vozov v odprtem polju; v transportni službi s primernimi vozovi, ki bodo mogli prenašati po kateremkoli terenu pehoto in topništvo, to bo torej gorska vojska; okupacijska armada — nekakšna policijska armada, ki se bo posluževala železnice in cest in ki bo strahovala in upravljala zavojevano ozemlje.

Takšen preobrat vojevanja pa je mogoče, če bodo sile domače industrije podpirale to prenovitev. To se da doseči s tem, da se koleza vozov nadomeste z verigastimi valjarji. Ta prenovitev je težka in zahteva časa. Toda že zdaj se more trditi, da je voz bodočnosti ne glede na vojne potrebe voz brez koles. Taki vozovi ne potrebujejo posebnih cest, pač pa imajo še to prednost, da ne kvarijo cest kakor vozovi na kolesa. Na Angleskem se potrosi 50 milijonov šterlingov na leto za popravilne cest in mnogo škode povzročijo koleza vozov. Vedno večja uporaba vozov brez koles v moderni družbi bo pripomogla k naglemu razvoju bojnih vozov.

Zadnji dnevi Nikolaja II.

O tragediji zadnjega ruskega carja Nikolaja II. in njegove družine obstoja že cela književnost. O groznem umoru, ki so ga zagrešili ruski revolucionarji nad zadnjim samoderžcem svoje domovine, se je zares mnogo več napisalo nego o vseh ostalih dogodkih, ki jih je povzročila velika ruska revolucija. Toda vsa ta ogromna književnost je bila le nepregledna zmes najrazličnejših ugibanj, pripovedovanj in pretiravaj vsake vrste, ki so jih zbrali časniki deloma med ruskimi begunci v inozemstvu, predvsem med nekdanjimi častniki in vojniki Kolčakove armade, dalje med čehoslovakijskimi legionarji. Mnogo v tej zmesi je bilo že čisto legendarnega značaja, kajti kakor o vsakem carju, ki je tragično zaključil svoje vladanje, tako so nastale tudi o zadnjem »batjuški« med ruskim narodom najrazličnejše legende, ki so se predajale in širile od enega konca te nepregledne države do drugega.

S čisto zgodovinskega stališča se je torej vedelo z vsjo gotovostjo le eno, da je bil namreč car Nikolaj II. z vsjo svojo družino umorjen od ruskih revolucionarjev. Kako in predvsem zakaj je bil izvršen ta grozni zgodovinski zločin, se na podlagi dosedanjega »materijala« ni moglo ugotoviti. Pred kratkim pa je izšla v Parizu knjiga z novim in — kar je najvažnejše — tudi zanesljivim gradivom, na podlagi katerega je že mogoče presojati tragični konec bolj z zgodovinskega stališča, t. j. kot dogodek, ki ima svoje določeno mesto v sistemu dogodkov, ki tvorijo rusko revolucijo in posega tudi v svetovno vojno. Ta knjiga je »Enquête judiciaire sur l'assassinat de la famille impériale russe«, Paris, Payot, éditeur. (Sodna preiskava o umoru ruske carske družine, Pariz, izdal Payot.) Knjigo je sestavil Nikolaj Sokolov, bivši preiskovalni sodnik pri sodišču v Omsku (Sibirija). Ko so čehoslovake čete zavzele 25. julija 1918. Jekaterinburg, se je takoj začela sodna preiskava. V februarju 1919. je dal admiral Kolčak ves materijal, ki je bil do tedaj zbran, na razpolago preiskovalnemu sodniku Sokolovu in ta je vodil redno preiskavo v Sibiriji in evropski Rusiji. V svoji knjigi, ki smo jo zgoraj omenili, je zbral vse gradivo, do katerega je mogel priti: priznanja obtožencev, izpovedi prič, razne dokaze in indicije itd.

Na podlagi tega materijala si je mogoče ustvariti, kakor rečeno, še precej jasno sliko o tragičnem koncu zadnjega ruskega carja. Kakor znano, sta bila car in carica najprej aritirana in internirana v Carskem selu. Ta ukrep je odredila časna vlada 20. marca 1917. Utemeljevala ga je z dvema razlogoma: prvič je bilo treba varovati carjevo in caričino osebo proti morebitnim izredom s strani revolucionarjev, na drugi strani pa je bila imenovana posebna visoka komisija, ki je imela izvesti preiskavo o carjevi zunanji in notranji politiki, ker so se trdovratno navičale govorice, da je nameraval skleniti z Nemčijo separaten mir. Istotako se je imela izvršiti preiskava tudi proti carici, katero je ljudski glas kot Nemko najbolj dolžil. Izpoved Kerenskaja in kneza Lvova se v tem pogledu popolnoma vjema. Internacijo je odredil Kerenski sam, ki je

bil tedaj pravosodni minister. Ni dvoma, da je bil ta ukrep potreben za zaščito carja proti skrajnežem, kajti tudi med častniki, ki jim je bila poverjena straža carske družine, je vladal zelo slab duh. Nekega dne je car hotel dati roko nekemu častniku. Ta poslednji pa je ni hotel sprejeti. »Zakaj postopate tako, dragi prijatelj?« je vprašal car. »Jaz sem iz ljudstva«, je odgovoril častnik. »Ko je ljudstvo vam molilo roko, jo niste hoteli v nikdar sprejeti. Danes vam pa jaz ne dam svoje.«

Ali se je ta častnik plemenito obnašal ali ne, ko je postopal na tak način s carskim ujetnikom, je drugo vprašanje, ki ga nočemo razglabljati. Podčrtajmo le dejstvo, da se v postopanju tega častnika nekako zrcali zadržanje vsega ruskega naroda v prvih hipih revolucije napram svojemu bivšemu carju.

Dne 14. avgusta 1917. je bila carska družina premeščena iz Carskega sela v Tobolsk v Sibirijo. Kerenski je utemeljeval tudi ta ukrep z obziri na varnost carjeve osebe in njegove družine. Nekli Maslovskij je bil namreč dobil od petrograjskega sovjeta nalog, naj ugrabi carja, da ga zaprejo v trdnjavo Petropavlovsk. Časna vlada je mislila, da bo carska družina v Tobolsku na mirnem in varnem. Car in carica sta izrazila željo, da bi ju poslali raje na Krim, toda kljub temu je bila carska družina odpravljena v Tobolsk. G. Nikolaj Sokolov meni, da se je to zgodilo zato, ker »je bilo treba poslati carja v isto mrzlo in daljno Sibirijo, kamor je on prej pošiljal druge.«

V Tobolsku je živila carska družina v začetku v ugodnih razmerah. Poveljnik hiše, kjer je živel car, je bil polkovnik Kobylinski, ki ga je določil sam Kerenski. Hujši časi pa so nastopili za carsko družino, ko so prišli na površje boljševiki. Dne 22. aprila 1918. je prišel v Tobolsk Vasilij Jakovlev z nalogom osrednjega izvršilnega odbora, da odvede carja iz Tobolska. Car ni hotel zapustiti Tobolska in tedaj mu je Jakovlev rekel: »Jaz moram izvršiti naredbo. Ako se boste upirali, moram ali uporabiti silo, ali pa podati ostavko. Bodite brez skrbi, s svojo glavo odgovarjam za vaše življenje.« Kam so hoteli peljati carja? V Moskvo? »Torej me hočejo prisiliti — je vzkljnil car — da podpisem brestlitovski mir. Rajši si dam osebni roko!« Kobylinski je mislil, da so hoteli spraviti carja v Moskvo, potem v Petrograd, na Finsko in v inozemstvo. Ker je bil carevič močno bolan, je nameraval odpotovati car sam. Carica pa ga ni hotela zapustiti, temveč je rekla: »Carja peljejo v Moskvo. Hočejo, da bi podpisal mir. Toda jaz pojdem z njim. Nikdar ne bom tega dovolila... Moram pustiti svojega otroka in deliti življenje ali smrt s svojim možem.«

Jakovlev je odpotoval z jettikomoma 27. aprila 1918. V vlak so stopili na postaji Tjumen. Ko pa so bili blizu Jekaterinburga, je Jakovlev izvedel, da so tamkajšnji revolucionarji sklenili, da njegovega vlaka ne pustijo dalje. Z vsjo naglico se je vrnil nazaj v Tjumen in je odpotoval s carjem v smeri proti Omsku. Toda na postaji Kulomzino so obkolile vlak rdeče straže, a Jakovlev je bil obveščten, da so ga revolucionarji v Jekaterinburgu postavili izven zakona, ker da hoče pomagati carju, da pobegne v inozemstvo. Vsled tega je Jakovlev brzojavil v Moskvo po nova navodila. Dobil je odgovor, naj pelje carja v Jekaterinburg. Ko so prišli v to mesto, so obkolile carja rdeče straže ter ga odvedle v hišo Ipatijeva. Jakovlev pa je odpotoval v Moskvo. Kmalu potem je brzojavil iz Moskve, da je podal ostavko in da odklanja vsako odgovornost za posledice.

Preiskovalni sodnik Sokolov ni mogel ugotoviti identitete gospoda Jakovljeva. Pravi pa, da ni kazal biti boljševik, njegov cilj da je bil odvesti carja brez ozira na druge člane njegove družine. Car in carica sta mislila, da je bil Jakovlev v službi Nemčije. Nemci da so hoteli dati carju možnost, da se zopet vrne k oblastu s tem, da najperj izda zaveznike in sklene zveze s sovražnikom.

Carjevi otroci so bili pripeljani v Jekaterinburg v mesecu maju. En mesec pozneje, t. j. v noči od 16. na 17. julija 1918., so bili vsi člani carske družine umorjeni. Njihova trupla so bila razsekana na kose in sežgana na gmadi s pomočjo benzine. Kar ni zgorelo, je bilo pometano v neki rudnik. Ta strašni pokol

je organiziral Jurovskij s petimi Letonci in dvema čekistoma. Namesnik Jurovskega podporočnik Medvedjev, ki je sodeloval pri pokolju in ki je bil pozneje vjet od Kolčakovih čet, je podal v svoji izpovedi natančen popis tega groznega dejanja. Med drugim je povedal, da so dobili člani carske družine nešteto ran, da so bili vsi krvavi v obrazu in da se niso zavedali vse nevarnosti, dokler niso začeli streljati proti njim. G. Sokolov pa trdi, da Jurovskij ni postopal na svojo roko, temveč da sta odgovorna za ta pokolj čekisti Gološčekin, ki je igral važno vlogo v Uralu, in pa Sverdlov, ki je bil tedaj predsednik osrednjega izvršilnega odbora v Moskvi.

Zakaj je bilo torej sklenjeno, da se ima car umoriti? G. Sokolov trdi, da je bila žaložra v Jekaterinburgu posledica boljševiško-nemškega sporazuma. Nemci so hoteli najprej odvesti carja iz Rusije, ker je bila njegova prisotnost v Sibiriji ovira za njihovo nadvlado v Rusiji. V juliju l. 1918. pa so imele vojaške operacije v Sibiriji veliko važnost, a na drugi strani se interesi boljševikov niso več ujemale z interesi Nemcev. Vsled tega so boljševiki zadržali carja v Jekaterinburgu. Ravno tedaj pa je korakala sibiriska (Kolčakova) armada proti Jekaterinburgu. Če že ni bilo več v interesu boljševikov, da bi se polastili carja Nemci, so si mogli toliko manj želeli, da bi prišel v roke sibirski armadi. Vsled tega je bilo sklenjeno, da mora car umreti.

Nemci — pravi g. Sokolov — so stali pred sledečo izbero: ali rešiti carja in pretrgati odnose z boljševiki, ali pa se ne brigati za carjevo usodo in ohraniti dobre

odnose s sovjeti. Dobro so vedeli, da bi nobena izmed Nemcem prijaznih ruskih strank ne hotela stopiti na mesto boljševikov, kajti nobena narodna stranka bi ne sprejela brestlitovskega mira. Nemci so se odločili in kupili zvezo z boljševiki za ceno carjeve krvi. To je — zaključuje — moje globoko prepričanje, ki sem si ga ustvaril na podlagi gradiva, ki sem ga zbral s svojo preiskavo.

V podkrepitve tega svojega prepričanja navaja g. Sokolov tudi sledečo izpoved kneza Dolgorukova, ki kaže, da je imel svojo vlogo pri tej žaložri tudi grof Alvensleben, nemški diplomat, ki je bil tedaj važna osebnost v Ukrajini. Dobro se spominjam — je izjavil knez Dolgorukov — da me je 5. ali 6. julija 1918. opozoril po telefonu (v Kijevu), da mu je Alvensleben sporočil, da ga pride obiskat in mu povedati neko važno novost. Sel sem takoj k Bezaku. Alvensleben nama je rekel, da hoče cesar Viljem na vsak način rešiti carja Nikolaja II. in da je napravil v ta namen primerne korake. Opozoril nas je, da se bo med 16. in 20. julija šlo, da je bil car umorjen. Dodal je, da bo ta vest ravnotako neresnična, kakor je bila neresnična slična vest v juniju, da pa jo je potrebno razširiti v interesu carja samega. Prosil naju je, naj tega nikomur ne poveva, ko pa pride pravi hip, naj se obnašava, kakor bi bila prepričana, da je bil car umorjen. Dne 18. in 19. julija so kljeviski listi objavili vest, da je bil car v Jekaterinburgu umorjen in da je bila ostala družina odpeljana na varno mesto. Bil sem presenečen, moram priznati, ko sem videl, kako je bil grof Alvensleben že vnaprej dobro obveščten.

DNEVNE VESTI

„Brezpomembni incidenti“

Po »Piccolo« so vse grdobije, ki so se dogajale povodom volitev le »incidenti brez vsake pomembnosti«. Tak »brezpomembni incident« je bil tudi v Sv. Križu, ko so pod naravnost smešno pretvezo s kamjona streljali in vrgli petardo. Mi smo pa takoj rekli, da je še le veliko vprašanje, ali ni vse skupaj prav grdo potrjeno? Nismo se motili. Iz Sv. Križa smo namreč prejeli ta-le dopis:

Predsednik tukajšnje volilne sekcije je bil že v petek določil zmoežnega domaćina za tajnika volilne komisije. Ko so fašisti to izvedeli, so takoj šli v Trst — protestirati. Hoteli so izneti tudi tajnika iz svoje srede. Ni dvoma, da je njihov protest takoj obveljal. Tajnik domaćin je bil odstavljen in na njegovo mesto je bil imenovan tajnik-fašist.

Toda fašisti so hoteli biti v volilni komisiji sami gospodarji. Zato so sklenili, da se morajo — ali z lepa ali z grda — znebiti tudi zastopnika naše slovanke stranke gospoda K. Proti večeru so našega zastopnika iskali povsod. Celo njegovo stanovanje so ineli več časa zastraženo. Ko so videli, da ga ni na dom, so ga iskali po krčmah. Ob 10.30 so ga končno našli v gostilni pri g. Tr. Najprvo so ga silili, da mora zanjiti na ulico, čemur se je pa on odločno uprl, posebno, ker je opazil, da so oboroženi. Tedaj so zahtevali od njega, da se mora odpovedati zastopstvu slovanke stranke, sicer ga stane življenje. G. K. pa jim je neutrastno povedal, da je prevzel zastopstvo slovanke stranke in da hoče pod vsakim pogojem vršiti to svojo dolžnost! Tedaj so ga napadli in ga neumljenost pretepal s palicami in z žilami Revez se je branil z rekama, kolikor mu je bilo možno in se preril do stopnic, ki vodijo v klet, ter ubežal v klet. Tu je tical skrit za sodom. Oni pa so vzeli luč in šli za njim v klet. Tedaj je nastavl eden proti njemu samokres in ustrelil. K sreči je strel priletel v sod. Izvlekli so ga izpod sode in zopet udirali po njem. Zadnji glavni udarec ga je zadel v lice nad očesom — in tedaj se je zgrudil v nezavesti na tla. Domaćini so ga dvignili in ga peljali na dom v posteljo.

Neverjetno — a resnično! Naslednjega dne je g. K. ranjen na rokah po telesu in z obvezano glavo in očesom prišel na volišče in je pri vsaj svoji slabosti vršil ves dan svojo službo. Vsled mrzlice so mu morali večkrat prinesiti zdravila. A nasprotniki še niso mirovali. Proti večeru so mu zopet grozili, naj gre domov, sicer da ga bodo pozneje zopet napadli. On pa,

je ostal neomajen in zvest v svoji službi do ... jutra!

Res, čast takemu junaku! Okrog 7 zvečer so fašisti, vozeči se po vasi v kamijonu, brez vsakega povoda vrgli bombo pred neko hišo. Bomba se je razpočila z močnim strelom, tako, da so vse šipe na oknih šle v kosce. V hiši je gospodinja imela otroka v naročju, ki ji je v nje strahu padel na tla.

Ko pa je pohitela ven, da vidi, kaj je prav za prav, so ji zaklicali: šipe naj plača Wilfan! — in so odkurili!

To je resnica. Nič ni bilo »raket« proti kamijonu. Te si je »Piccolo« le izmislil, da bi nekako pokrli grdobijo. V Sv. Križu ni bil nikak »brezpomembni incident«, marveč žalosten dogodek, ki spada na najtemnejšo stran zgodovine teh volitev v naši tržaški okolici.

„Danes, 6. aprila, ni zakona!“

Iz Boršta nam pišejo: Volilna komisija ni hotela dopustiti, da bi glasoval neki slepec s pomočjo druge osebe, da si taki slučaj v volilnem zakonu izrecno navedeni. Pri šestju glasov je komisija proglasila 124 slovenskih glasov za neveljavne samo zato, ker je bilo napravljeno znamenje čez naš znak z več črtami. Postopanje volilne komisije je v vsakem oziru protizakonito, ker predpisuje zakon, da se mora napravit na volilnem znaku znamenje, toda nikjer ni rečeno, da mora obstojati to znamenje samo iz ene črte.

Občinski urad v Dolini je bil na dan volitev volilcem nedostopen. Vhod je bil zastražen po dveh fašistih. Radi tega niso mogli nekateri naši volilci, ki so bili izgubili volilno izkaznico, po duplikat. Med takimi volilci je bil tudi Darko Švara iz Ricmanj št. 111. Ko se je skliceval na zakon, je občinski komisar izjavil, da danes, 6. aprila, ni zakona. (Mož je povedal golo resnico).

Elektrika in volilna suoboda

Iz Nabrežne smo prejeli o poteku nedeljskih volitev sledeče zanimive podrobnosti, ki stavijo tamkajšnje volilno opravilo v pravo električno luč:

Do 7. ure zvečer je bilo vse mirno in v redu. Tedaj pa je ugasnila električna razsvetljava na volišču in pred voliščem, kar je povzročilo strah in zmešnjavo med ljudmi. Ob 8. uri se je zastopnik naše liste odstranil z volišča, da pokliče namestnika. Ko se je hotel po večerji (nekoliko pred 9. uro) vrniti, so ga fašisti pred voliščem obkolili ter mu zabranili vstop. Pritožba pri navzočnem maršalu orožnikov je bila brezuspešna. Šele posredovanje matere našega zastopnika je rešilo tega iz vedno bolj mučnega položaja, ker so mu grozili z dejanskim nasiljem. Končno se mu je vendar posrečilo priti v dvorano. To je bila njihova mahinacija, ker je med tem časom glasovalo več gotovo neupravičenih volilcev z

PODLISTEK

Paul Bourget:

JEČA

(La Geôle)

Poslovenil F. P.

»Verjetni podatki o ozdravljenju: — 1) Udarac v hipu krčice. To je kruto dejstvo povrate. Služnost z Brown-Séquardovo hipotezo o pojavih diastogenije in inhibicije vsled etresa osrednjih organov. Potrditev moje teorije o dobrodejnem črtu-u (udarcu), ako ga znaš priznati.«

2) Učinek udarca, podaljšanega z materino osebnostjo, ki vlje svoj ton slabosti sinovi osebnosti. Slučaj interpsihiologije (pituitizem Babinskega?). Nejasnost postopanja, občutnost učinka: povzdižuje moralne napetosti, torej tudi življenske odgovornosti. Istovestnost naravnih zakonov na vseh poljih. Pasteurjeve besede: »Zmanjšajte na katerikoli način odpor te življenske sile, katere — in to imajte dobro pred očmi — ni nič abstraktnega v mojih govorih, temveč predstavlja vedno konkretno obliko, ja videli boste, kako se to gljivice, ki so bile do tedaj neškodljive, polastijo organizma.« Ob sedajoče dane ideje vzete kot duševni bakcili.

3. Ozdravljenje utrjeno z boljšim redom pri delu. Odvajanje mrčnih misli s pomočjo cilja delovanja tučen primer, ki ga navaja Briere de Boismon: »Neko osebo je vrgla velika žalost v skrajni obup. Obupa se je rešila z vse-

ujem do lastnorčnih pisem, ki so ga obudili v njej.« V tem slučaju nekdanja zgodovinska raziskovanja, ki so bila z uspehom obnovljena.

4. Še neki nauk, ki je dobro uporabljen: altruizem. I.-M. sodeluje pri dobrodelnih ustanovah svoje matere. Dotika s telesnimi bolniki, ki je za moralne bolnike zelo zdrava, ker se lažje obvladujejo, ako se primerjajo. I.-M. gre tako daleč, da vzame po smrti svoje žene zopet k sebi otroka, o katerem je obupan izvedel, da ni njegov. Reakcija v nasprotni smeri. Nerazumljivo kolebanje.

5. Pomožno sredstvo: obnoveitev verskega življenja.

6. Čudna stran slučaja: zdi se, da je odkritje očelovega samomora po materi pripomoglo k ozdravljenju. Dejstvo, ki je v nasprotju z navadnim naziranjem. Problem: ali je morda bolje, da se ljudje, ki so podvrženi dednosti, počitjo o vsej vsebini svoje dednosti? Druga Pasteurjeva prispevka: poznavanje dednosti, ki deluje kakor nekako duševno cepljenje, ko ter podeljuje imunost. Preiskati, ali se je že dogodil kak drug tak slučaj in v kakršnih okoliščinah ...

»Vprašanje: — a. Ali se bo bolezen vrnila? Čakajmo preizkušnjo.«

b. Quid de filio? R. V., sin I.-M., ima petnajst let. Njegov oče in njegova stara mati mu nameravata povedati o družinskem bremenu, ko mu bo osemnajst let. Kaj jima svetovati?»

Piacu teh opazk, ki so ostale brez sklepa, ni bilo dano, da bi rešil to strašno vprašanje

svoje zdravniške vesti, ker je umrl, kakor rečeno, v juniju l. 1914. V avgustu je izbruhnila vojna. Ivan-Marija je odpotoval takoj kot rezervni častnik. Bil je v vojni pet let, ne da bi bil ranjen. Njegov sin Renat se je tudi podal v vojno, čim mu je bilo sedemnajst let — Ni treba povedati, da mu povodom njegovega odhoda nista ne oče ne stara mati obremenila srca s to skrivnostjo, ki bi ga bila v njegovem mladenškem poletu gotovo žalostila. Ni se vrnil. Padel je v juniju 1918. v gorovju pri Reims-u pri onem strašnem napadu armade generala Berthelota na nemško levo krilo. Neko naravnost gljivno naključje, ki ga človek le s težavo smatra za kaj slučaj, je hotelo, da sta služila korporal Renat Vialis in podpolkovnik Jurij Sainteois v isti armadi, ne da bi bila vedela eden za drugega. Sabinin ljubavnik je padel isti dan, zdrobljen od topovske kroglice, kakih 300 metrov od tega mladeniča, kateremu je bil pred stirinajstimi leti uropal mater. Njegova junaška smrt je končno povrnila čast temu človeku, ki je bil za hip zašel s prave poti. Svojo besedo je držal, delal je možato in v Zedinjenih državah je zaslužil dovolj, da je mogel poravnati svoj dolg v krožku. Takoj po napovedi vojne je opustil svoje že znatno podjetje — živinorejo — ki ga je bil ustanovil v zapadnem delu Zedinjenih držav. Povrnil se je v armado kot stotnik, bil je trikrat ranjen in končno je padel v boju. Mari ni s tem popolnoma zaslužil, da se ga štistili njegovega očeta in pokojnega generala Sainteois spominjajo kljub njegovemu nekdanjemu grehu obnem s tem obudovanju vrednim vojskovođjem?

legitimacijami na drugo ime. Pripomniti je še, da je bilo razveljavljenih 32 glasovnic, ker je nekdo med volivci, ravno tedaj, ko je bil največji naval, podtaknil v kabino tintni svinčnik! Od teh je bilo 20 glasov naših.

Uničevanje preferenc

V Luki, sekcija Predloka (občina dekanata) je bilo oddanih 125 glasov za slovensko listo, 225 za fašiste, 61 za komuniste. Komisija je unčila 49 glasovnic s preferenčnimi glasovi 1, 3, 5, češ da se na 6 kandidatov ne smejo dati 3 preference! Zares imenitna utemeljitev. Je sicer v revoluciji proti volilnemu zakonu in proti dejstvu, da je bilo na tisoče naših glasovnic veljavno oddanih s tremi preferencami, kar pa nič ne de, ko smo imeli baje — mirne, svobodne in zakonite volitve!

Vojne oškodovance obvešča tukajšnji finančni intendant, da ne bo dopuščal več nikakih popravil pri uradih s strani vojnih oškodovancev, ker se je ugotovilo, da povzročajo taki obiski uradnikom veliko zamudo časa, tako da je do sedaj zaostajalo radi tega 800—1000 prošenj na mesec.

Uradni seznam telefonskih naročnikov je naslov priročnik in zelo praktični knjigi, ki jo je izdalo založništvo Vitappi Wilhelm & dr. Ta seznam je zelo dragocen pripomoček za vsakogar, ki se mora posluževati telefona ter naglo in brez vsake nepotrebne izgube časa najti številko, katero hoče poklicati. Telefonski naročniki so razvrščeni v enem seznamu po abecednem redu, v drugem po zaporedni številki in v tretjem po poklicih, tako da omogoča delo za takojšnjo orijentacijo v vsakem oziru.

Telefonske naročnine. Tukajšnja poštna uprava opozarja, da se do 15. t. m. mora plačati telefonska naročnina za 3. tromesečje.

Telefonska zveza z Ljubljano in Zagrebom bo z današnjim dnem zopet vzpostavljena. Telefoniralo se bo lahko iz Trsta in Gorice v Ljubljano, Zagreb in Belgrad in obratno ter med Trstom in Pagom. Pristojbine znašajo za vsako enoto (3 minute) Ljubljana: 1 frank 40 stot., Zagreb 2 franka 20 stot., Belgrad 2 franka 70 st. in Pag 2 franka v zlatu.

Družbene vesti

Podružnica «Sol. Društva» pri Sv. Jakobu naznanja, da se bo vršil v nedeljo dne 27. aprila t. l. ob 10 dopoldne občni zbor z navadnim dnevnim redom. Istega dne popoldne pa nastopijo zopet gojenci in gojenke otroškega vrta z raznimi pevskimi točkami, deklamacijami in prizori v dvorani DKD. Odbor je prepričan, da se bo sl. občinstvo v velikem številu udeležilo posebno dopoldanskega obnega zbora, ki je zelo važen radi obdorožnega poročila glede delovanja za šolsko refekcijo.

Sentjakovski Sokol naznanja bratom in sestram, da se bo vršil v nedeljo 13. t. m. ob 10 dopoldne občni zbor v prostorih na stari policiji. Dnevni red: Poročilo odbora, volitev novega odbora in slučajnosti. Vsakdo naj se zaveda, da je dolžan priti na občni zbor!

Iz tržaškega življenja

Nenavaden padeč otroka. Zrtev hude nezgode je bil večerj popoldne komaj 4-letni Fran Gustincich, stanujoč v Roculu - Molino a vento št. 90. Otrok se je tekom igre na domačem dvorišču skobal na nek zid, odkoder je padel z več metrov višine na cesto pod zidom, kjer je obležal nezavesten. Priskočil mu je na pomoč starejši brat ter ga prenesel v mestno bolnišnico. Tam je zdravnik ugotovil, da ima dekček hudo pretresene možgane in najbrž prebito črepanjo. Malega ponosnega otroka so sprejeli v nevarnem stanju v kirurški oddelki.

Odmevi družnega tatinskega poizkusa. Pred kratkim smo poročali o drznem tatinskem poizkusu na škodo zlatarja Davida Mandelberga. Dva zlikovca sta se pretekli petek pri belem dnevu vtihtopila v njegovo zlatarno, ki se nahaja na Corso V. E. III. Po srečnem naključju je Mandelberg, ki stanuje v isti hiši, pravočasno zvedel za nepričakovani obisk v njegovi zlatarni. S pomočjo dveh vojakov je zlikovca prisilil, ko sta bila skovno gotova s svojim «Jelom». Policijski agenti so uzmovila, ki sta se izkazala za 26-letnega Mihaela Drossina in 29-letnega Alojzija Marican, oba stanujoča pri Sv. M. Magdaleni, sprejeli v svoje varstvo ter ju po zaslišanju na kvesturi spremlili v zapor. Varnostnemu oblastvu se je tedaj zdelo, da sta imela moža tovariša, ki je stal na ogledu pred zlatarno, medtem ko sta onadva «delala» notri. Ogleduh pa očitvidno ni utegnil obvestiti tovariša o nevarnosti; pustil ju je na cedilu ter zbežal. Predvčeršnjim se je izkazalo, da je bila ta domneva upravičena. Policijski agenti so prišli na sled tretjemu zlikovcu ter ga aretirali. Mož, stari policijski znanec Libero Apollonio, star 28 let, brez stalnega bivališča, je sprva odločno tajil, da bi se bil na kakršenkoli način udeležil ponesrečene tatvine, končno pa je vendar priznal, da se je onega dne nahajal na Corsu, a da je čakal na svojo zaročenko, neko Josipino G. Toda s tem izgovorom se je moč ujel v mrežo. Josipina G. je pri zaslišanju izjavila, da pozna Apollonija, a le na videz. Ko so ji predstavili Drossina in Maricana, ju je tudi spoznala, ker ju je večkrat videla skupaj z Apollonijem. Ta izjava je seveda potrdila sum o krivdi Apollonija; bil je odveden v zapor.

Vesti iz Istre

Poslopje «Zore» v Opatiji — zgorelo! Iz Voloske-Opatije je došla vest, da so v nedeljo zvečer «neznanci» zažgali poslopje «Zore», sedež tamošnjih naših kulturnih društev v Opatiji, in da je zgorelo popolnoma. Ponavlja se žalostna zgodovina z leta 1921...

Iz tržaške pokrajine

Rodnik. (Fašistovski pohod proti slovenskim lepakom). — V soboto, dan pred volitvami, so nalepili tukajšnji rodoljubi slovenske lepake z navodili, kaj mora volilec vedeti. Že v soboto zvečer pa je prihrumel k nam avto poln fašistov. Čim so prišli, so potrgali vse naše lepake in žugali ljudem z raznimi groznjami. Med fašisti so bili neki Leskovic, lesni trgovec iz Divače, gozdar Gibsa tudi iz Divače in neki pisarček iz davčnega urada v Sežani, ki je doma iz Italije. Imenuje se Trani. Ti so bili kolovodje, a z njimi je bilo še nekoliko drugih vsmogoočnejšev.

Atentat z bombo v Slavini. V noči od 7. do 8. aprila je bil izvršen bombni atentat na hišo Antona Stalcarja št. 77. Ljudje sodijo, da sta storilca Ermano Nissatto (Graibig) in Del Fiume Ugo, oba stanujoča v Slavini. Vzrok ali povod za ta atentat da bi bil v tem, da žena Stalcarja ni pustila nalepiti fašistovskih lepakov. Ob tej priliki se je namreč sprla z Del Fiume Ugom. Na srečo pa je bil napad

brezuspšen, ker ena granata ni eksplodirala, druga pa je padla par metrov pred hišo. Gorje, če bi bilo drugače: v nevarnosti bi bilo 6 članov družine.

Vesti z Goriškega Volilna svoboda

Motto: «V naši pokrajini se dotikajo predstraže brezkončnega slovenskega sveta s predstražami romanskega plemena in kulture. Iz tega stika se pojavlja neizbežna posledica, da ena iz obeh strank čuti oživljajočo silo druge.» (Iz sobotnega volilnega govora odv. Pisenti-ja v Gorici).

In res, še istega in naslednjega dne, v nedeljo, so imele stotine slovenskih volilcev priliko čutiti oživljajočo silo Pisenti-jevega plemena in videmske kulture. Kaka je ta oživljajoča sila, o tem govorijo v dovoljni meri slednja dejstva:

DOBROVO.

V soboto popoldne je priredil «Slovenski volilni odbor» shod na Dobrovem. Ze dolgo pred shodom so fašisti zasedli in zastražili vse ceste, ki vodijo na Dobrovo, da zabranijo slovenskim volilcem dostop na shod. Da preplasi ljudstvo, so v Biljani streljali in, ko se je pomikala iz Biljane in Smarjnega kakih 250 mož broječa množica na shod, so pričeli streljati proti njej, nakar so se morali naši moške vrniti. Kljub temu se je na Dobrovem zbralo nad 200 briskih junakov, ki se niso ustrašili ne groženj ne pušk, in so se prerili skozi vinograde in grmovje na zborovališče, kjer so navdušeno sprejeli slovenske govornike dr. Besednjaka, dr. Biteznika in Kralja, čeravno jih je obkrožal kordon fašistov. Prvi je dobil besedo dr. Besednjak, ki je smel govoriti samo 10 minut, nakar je začel rjevati znani Armando D'Ottone, ki bi smel spuščati svoj živinski glas le 10 minut, česar pa se ni držal. Za njim je povzel besedo urednik Kralj, toda ker so fašisti zahtevali, da se v slovenskih Brdih sme govoriti le italijansko, je g. Kralj zaključil shod. Takoj nato je pričela delovati «oživljajoča sila»: slovenske govornike so hoteli naskočiti fašisti s puškami in bikovkami, kar je preprečil D'Ottone, ki je najbrže to nalašč insceniral, zato so pa pričela božati puškina kopita hrbte in glave zavednih Bricev, v mraku so se razlegali strelji, od katerih je bil ranjen v nogo en slovenski volilec. Odigrala se je kratkoma zopet ena iz onih neštetihih orgij, ki jih uprizarja v slovenskih Brdih privranci italijanski zdravnik dr. Armando D'Ottone.

BILJANA.

Pri nedeljskih volitvah v Biljani so se ponavljali dogodki prejšnjega večera na Dobrovem v še večji grozoti. Že v soboto zjutraj so pretepli krminski fašisti skrutinatorja Antona Kožlin iz Zalibrega. Njihova oživljajoča sila je v taki meri delovala na Kožlina, da je moral obležati na postelji, mesto da bi vršil svoj urad v volilni komisiji. Zastopnik slovenske liste Kožlin Josip se je rešil pred oživljajočo silo le z begom, ker so ga fašisti napadli, ko se je podajal na volišče. V nedeljo se je Kožlin vseeno javil na volišče, da bo vršil svojo dolžnost kot zastopnik liste, toda fašisti so ga kratkoma posadili na kamion ter ga odpeljali v Gradsko. Ko je hotel zavzeti njegovo mesto namestnik Sirk Franc, so tudi njega odvedli in nihče ni vedel kam. Vendar vse to divjanje ni preplasil Biljancev, ampak so se kljub temu podajali na volišče in glasovali proti nasilju za lipo. Ker pravi zakon, da je glasovanje tajno, so se glasovnice takoj odpirale in vsakdo, ki je glasoval za lipo, je bil obsipan z udarci. Naši Brici so tega dne pokazali brezprimerno junaštvo. Čeravno so vedeli, da bodo tepeni, so se navzlic temu podajali na volišče in oddajali svoje glasove za našo listo. Da jim olajšajo njihovo trnjevo pot, so jih spremljale na volišče matere, žene in dekleta. Glasovi, oddani na Dobrovem, v Medani in Kožbani za lipovo vejico, so najdragocenejši glasovi, ki jih je oddalo slovensko ljudstvo pri teh volitvah, saj so takorekoč pokropljeni s srčno krvjo brisrškega ljudstva.

Cez te bisere je gospodaril zvečer Armando D'Ottone in je delal z njimi, kar je hotel, ker kontrola je ležala pretepena doma na postelji ali pa je bila odvedena drugam.

MEDANA.

Kar je počenjal Armando D'Ottone na Dobrovem in v Biljani, to je ponavljal skoraj v enaki obliki njega vredni tovariš prof. Cavallotti v Medani. Predvsem so odstranili skrutinatorje Leopolda Toroš in veleposelnika Zuchiatija-ja ter z groznjami prisilili zastopnika lipe Pulca in Zuljana, da sta zapustila volišče. G. Zuchiatija-ja so povrh tega še obsipali z udarci in drugimi lubeznivostmi. Ko so na ta način zagisrali volilno svobodo, so se pričele volitve. Glasovnice so se takoj odpirale in čim je zapustil slovenski volilec, ki je glasoval za lipo, volišče, ga je čakal pred vrati orjaški fašist z gorjaco perla in ga obsipal z oživljajočo silo. Na ta način je bilo pretepeno 50—60 volilcev. Od g. Zuchiatija-ja so celo zahtevali, da jim preskrbi 15—20 volilcev, ki bodo glasovali za sekuro in ravno takrat je prišlo zazeljeno število iz Plešivca, kateri so pa oddali svoje glasove za lipo. Kaj se je z njimi zgodilo, ni pač potrebno vpriči višje omenjenega razlagati in kako je volilna komisija brez vsake kontrole postopala, si lahko mislimo.

KOŽBANA.

Nič bolje se ni godilo v nedeljo našim zavednim Kožbancem, kjer je strahoval fašistovski častnik Bernardelli, ki ni prav nič zaostal v krutosti za Armando D'Ottone in Cavallotti-jem. Tudi tu so fašisti izgnali iz volišča naša zastopnika Zuzo Mihaela in Petra Sgubin in neumiljeno pretepli veliko število naših volilcev. Najostudnejše nasilje pa so izvršili nad 76 let starim Ivanom Prizulin, ki je ugleđen kožbanski mož, kar priča v dovoljni meri dejstvo, da je bil skoraj 30 let član goriške porote. Ker je starček glasoval po svoji vesti in oddal svoj glas za slovensko lipo, so ga nasilneži tako brezsrčno natepli, da je obležal v nezavesti. Po njegovem, od starosti že šibkem telesu je padlo nad 150 udarcev s puškimi kopitom in šele po dolgem trudu se je posrečilo domačinom ga spraviti zopet k zavesti.

DRUGA NASILJA.

Za sedaj smo navedli je najbolj kričeča in naravnost vnebovpijoča nasilja v naših Brdih, toda nasilni prizori vseh vrst so se odigrali v nedeljo po vsem Goriškem in dobro bi bilo, da se o tem izda posebna brošura, ki bo zelo obširna, ako bodo navedeni vsi slučajji. Za danes naj še omenimo, da so bili v Gorici odstranjeni vsi naši zastopniki, razen enega, iz volilnih dvoran, da so v soboto ponoči vdrli fašisti v hišo g. Franca Gorkiča iz Vrtojbe ter ga odpeljali v Gorico, kjer so ga zopet izpustili, da so v soboto zvečer napadli na najbolj

oživljeni ulici, na Korzu odv. dr. Gabrička, da je bil v nedeljo zjutraj Alojz Planinšek iz Oslavja, ko je nalepjal slovenske letake pri voškem mostu, tako pretepen, da so ga morali odpeljati v bolnišnico. O nadaljnem pa prihodnjih.

DAROVI

V počastitev spomina pok. Justa Kodrama iz Zgonika daruje g. Fortunato Astori L 20 «Rešilni postaja». Denar hrani upravništvo.

Na predlog g. Lojzeta Kodriča so ob priliki krsta vnukine Boženke darovali L 101.05 za Šolsko društvo v prid refekcije Magdal. otr. vrta.

Mesto čevlja na grob pok. Janke Wilfanove daruje Ajdovci L 50 Šol. društvu.

V počestitve spomina pok. Janke Wilfanove daruje prof. Fran Matejčič iz Pazina L 15 Šol. društvu.

Preganjani «maušlarji» v Matenjivasi darujejo preostanek L 27 Šol. društvu. Istemu društvu daruje g. N. N. L 25. Potom g. čne Pahor Angele so darovali: A. Pahor L 5, Elka Kemprle L 10, Filka Terpin L 10, Benko Vik. L 10, vsi iz Rihemberka.

V počastitev spomina pok. Justa Kodram daruje g. Ivan Guštin L 10 Šolskemu društvu. Srčna hvala vsem!

Borzna poročila.

ogrske krone	0.03	—0.04
avstrijske krone	0.0315	0.0325
češkoslovaške krone	66.75	67.25
dinarji	27.90	28.—
lejt	11.50	12.—
marke	—	—
dolarji	22.45	22.60
francoski franki	133.50	134.50
švicarski franki	894.—	897.—
angleški funti papirnati	97.40	97.65

Tečaj

Adriatica	583
Cesulich	344
Dalmatia	495
Gerolmlch	1532
Libera Triestina	400
Lloyd	3790
Lussino	170
Martinolich	158
Oreanla	494
Tripovich	515
Ampela	502
Cement Dalmatia	420
Cement Spalato	440

ZAHVALA

Globoko ginjeni radi velikega sočutja pri udarcu smrti, izražamo najlepšo zahvalo, tudi v imenu ostalih sorodnikov, vsem onim blagim osebam, ki so hotele pokazati na kakršenkoli način zadnjo udanost našemu nepozabnemu

MIRKOTU

Posebno se zahvaljujemo častitemu g. župniku Kramariču za zadnjo tolažbo, gg. Kancu, Petelinu, Penku ter gg. Rebu in Svetku iz Rodohovevasi ter vsem dekletom in fantom za krasno cvetje in spremstvo k večnemu počitku našega dragega pokojnika.

Bog plačaj vsem!

St. Peter na Krasu, 9. aprila 1924.

Zalujoci

POGAČNIK - BRUNL

ZAHVALA

Vsem, ki so nam izkazali tolažilno sočutje ob prebrdki izgubi našega prisrčno ljubljeneega soproga oz. očeta, gospoda

Justa Kodram

lovskega čuvaja in posestnika,

izrekamo tem potom prav prisrčno zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo domačemu gosp. dušn. pastirju, g. dr. Starč-u za ganljiv nagovor ob odprtem grobu v imenu lovskega društva «Volnik», vsem lovskim čuvajem in njegovim prijateljem s Proseka za krasen venec, zgornjskemu pevskemu društvu pod vodstvom g. L. Rebulca za žalostinke in vsem onim, ki so v tako lepem številu izkazali pokojniku zadnjo čast.

ZGONIK, 10. aprila 1924.

Rodbina KODRAM.

Mali oglasi

POSESTVO v celjskem okraju, z dobro vpljeno gostilno in kovačijo, z inventarjem vred, se proda za 200.000 Din. Pojasnila daje Anton Petauer, Smarje pri Jelšah, Slovenija 429

ZENSKA ženska za kranje perla in oblek, se išče. Ruggero Manna 22, III, vrata 9. 430

ČEVLJARSKI POMOČNIK, mlad, vešč vseh del, se sprejme v čevljarico Grizon, via Commerciale 15. 428

GENTILI & CRISMANCICH, via Mazzini 40. Specijaliteta zejirja za srajce v vseh vrstah in po brezkonkurenčnih cenah. 338

ZLAT, srebra in papirnat denar se kupuje in prodaja po zmernih cenah. Menjalnica via Giacinto Gallina 2, (nasproti hotela Montenisio). Telefon 31-27. Govori se slovensko. 13

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 25

ZIVINOREJCI Najboljši pripomoček proti kostolomnici prašičev in druge živine je vsakodnevno mešanje med krmo po eno žličko klajnega apna, («redinega prahu»), ki pospešuje raščo in pri kokihih tudi leženje. Dobite ga poceni pri tvrdki «Vinoagrarija» v Gorici, ulica Carik Favetti 6 (za hotelom «Tri Krone»). 415

Kmetijska zadruga, reg. z. om. zav. v likvidaciji v Trstu vabi svoje člane na

izredni občni zbor

ki se bo vršil v nedeljo, 13. aprila t. l., ob 9. uri zj. v prostorih Kons. društva pri Sv. Jakobu s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo likvidacijskega odbora.
2. Poročilo blagajnika-knjigovodje.
3. Navodila o nadaljnem poteku likvidacije.
4. Volitev zastopnika za uveljavljanje odškodninskih zahtev.
5. Razno.

KMETIJSKA ZADRUGA

r. z. z. o. z. v likvidaciji v Trstu.

Dr. Dioniz Godina, Danilo Bolonič, Matej Sever likvidatorji.

V slučaju nesklepnosti, vrši se občni zbor glasom & 28 eno uro kasneje in bo sklepal ob vsakem številu navzočih članov. (324)

Pohišstvo

po cenah brez konkurence

Obiščite veliko skladišče

Via Udine šte. 25.

Posiljajte na deželo z jamstvom gotovega dohoda.

Milo previdne gospodinje

Tovarna: Fiume, I. LEVI & Co

Zastopniki: Fratelli Finzi

Trst, Via Emo Tarabochia 5. (9)

POSTOJNA

Vila Jurca: 9-12; 15-18

ZOBOZDRAVNIŠKI AMBULATORIJ

Dr. CICERO

Tehnična ravnateljca: J. FRIEDMANN in H. FIEL

Vsa dela se izvršujejo po zadnjem berlinskem in dunajskem sistemu.

Zdravljenje brez bolečin. Vsa dela so zajamčena.

SENOŽEČE

v gostilni H. Zelen: v pondeljkih in sredah 8-12; 14-18

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavnica Lit. 15.000.000— popojnoma vplačana.

Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača), Podružnici: ABBAZIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo in z vzhodnimi deželami

Dale subvencije na blago, efekte in vrednosti

Otvorja akreditivne za nakup blaga. — Inkasir efektov in računov. Informacije. — Kupuje in prodaja

dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

Sprejema vloge v irah na hranilno knjižico in jih obrestuje po 4%, letno netto, a vloge na tekoči račun po 4% vezane vloge proti odlovi obrestuje najbolje po dogovoru.

Sprejema vloge v Dinarjih ter jih obrestuje najbolje po dogovoru.

Izvršuje nakazila v irah in dinarjih za Jugoslavijo

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Nize ke cene. Zdravnik na raspolago. Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 306

ZLATO, srebro, briljanta, plača po najvišjih cenah. Pertot. Via S. Francesco 15, II. 26

VOZNIKA, za prevažanje trgovskega blaga išče Karlo Šiškovič v Crnemkalu, Herpelje-Kozina. Prenosišče, hrana in pranje pri družini. Plača po dogovoru. 401

VINOGRADNIKI! Ako imate bolno vino, oglašite se pri meni, da vam ga popravim, all dam nasvet. Just Ušaj, Gorica, Via Carlo Favetti 6. 416

HISA z lepim vrtno, lepim razgledom, pet minut od postaje Volčjadraga, ob železnici se proda. Natančnejša pojasnila daje Zupancic, Gorica, via Capuccini 2. 417

TEDEN RAZPRODAJE

Likvidacija vsega blaga.

Trst - Via Mazzini 39 - Trst

PETE PODPLATI

iz prisinega kaučuka.

„PALMA“ Trst, Via Coroneo 9.

Najstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poslovanjem

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca šte. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebnne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Uradne ure za stranka od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt

Št. telef. 25-67. 8

Vipava št. 87
petek, sobota, nedelja 9-12, 14-18